

Australian Government

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት

ናይ ሓገር መተኣሳሰሪና

ካብ'ዚ ጊዜ'ዚ ንዳሓር፣ ኣብ ትሕቲ ፈጣሪ፣

ንኣውስትራሊያን ሕዝባን ተኣማናይ ክኸውን ቃል ይኣቱ፣

ናይ ዲሞክራሲ እምነቶም ይካፈል፣

መብቶምን ነጻነቶምን የኽብር

ሕጎም'ውን ተቐቢለ ይእዘዝ።

ናይ ኣውሮፕራሊያ ዜግነት

ናይ ሓገር መተሓሰሪና

ንናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ፈተና ንምውሳድ ዘድልዮኩም መረዳኦታ ኩሉ ኣብዚ መጽሓፍ ውሽጢ ይርከብ እዩ። ንዜግነት ፈተና ንክትሃልፍ ብዝብል ነዚ መጽሓፍ ምግዛዕን ብካልእ ግለሰብ ወይካዓ ድርጅታት ንዝተዳለወ ናይ ዜግነት ጽሑፋት ምውሳድ ከምዘየድሊ እዩ። ፈተና ዜግነት ክከግዝ ተባሂሉ ንዝዳለዉ ዝኾነ ጽሑፍ ናይ ኢሚግሬሽን መምርሒ ቢሮ ኣይድግፎን እዩ።

© ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ (Commonwealth of Australia) 2009

ናይ'ዚ ጽሑፍ መሰል ቅዳሕ ዝተሓለወ እዩ። ኮይኑ ግና ንውልቀ ጉዳይ፣ ካብ ንግዲ ወጻኢ ወይኻዓ ኣብ ውሽጢ ሓደ ትካል ንምጥቃም እንተተደልዩ (ናይ ቅዳሕ መሰል ዝተሓለወ ሙጂኡ በምግላጽ) ትከዝትኡ ከይተቐየረ ጥራሕ ካብ ኢንተርኔት ክቐዳሕ፣ ንሕዝቢ ክረክ፣ ክስተምን ክባዛሕን ይኻኣል እዩ። ኣብናይ 1968 (Copyright Act 1968) ደንቢ መሰል ቅዳሕ ካብ ዝተፈቐዱ አጠቓቕማ ወጻኢ ዘለዉ ኩሎም ካልኦት መሰላት ዝትሓለዉ እዮም።

ንተወሳኺ ፍቓድ ዝቐርብ ሕቶ ናብ ዝሰዕብ ኣካል ይቐርብ።

ኮመንዌልዝ ምምሕዳር መሰል ቅዳሕ

Commonwealth Copyright Administration

Copyright Law Branch

Attorney-General's Department

Robert Garran Offices

National Circuit

Barton ACT 2600

ፋክስ፡ 02 6250 5989

ኢሜል፡ commonwealth.copyright@ag.gov.au

ኣብ መምርሒ ኢሚግሬሽንን ዜግነትን ብጨንፈር ብሔራዊ መራኽቢ ተሓቲመ። ኣድራሻ፡ (National Communications Branch of the Department of Immigration and Citizenship)

6 Chan Street Belconnen ACT 2617

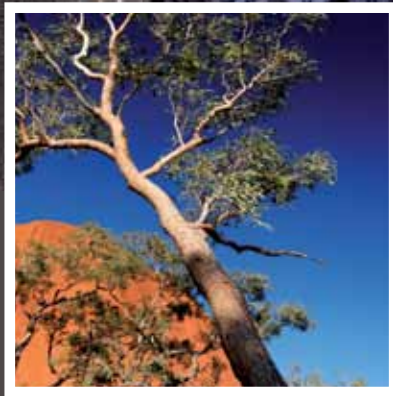
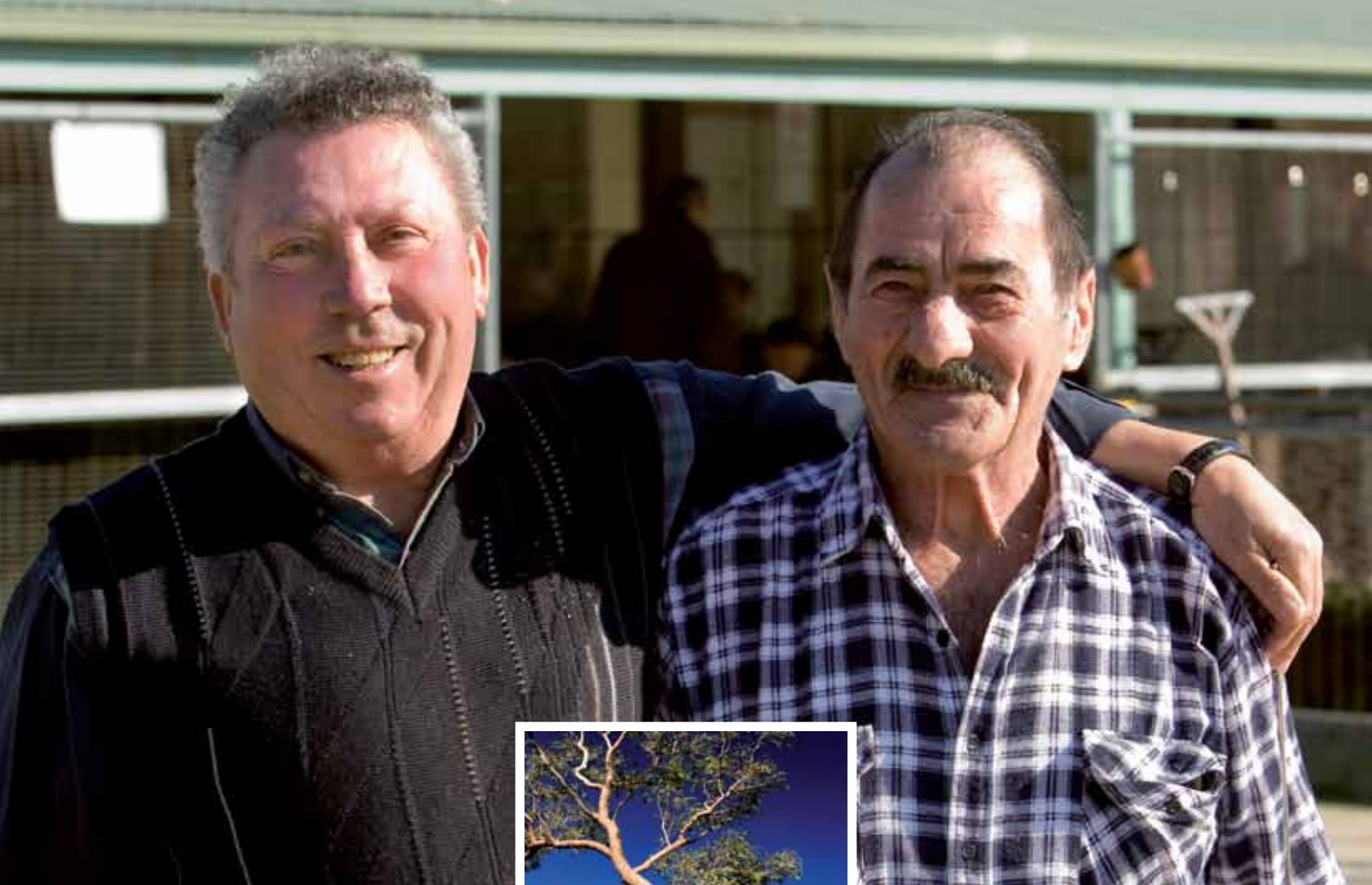
ISBN 978-1-92446-96-2

መጠንቀቕታ፡

እዚ ሕታም ናይ ዝሞቱ ሰባት ምስሊን ወይካዓ ትከዝቶን ዝሓዘ ሙጂኡ ንኣንብብቲ ኣቦርጅንን ቆረሰ ስትረይት ኣይላንደርስን ነፍልጥ።

ትሕዝቶ

መልእክቲ፡ ንኣኹም	3
ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ	
1ይ ክፋል - ኣውስትራሊያን ሕዝባን	8
2ይ ክፋል - ናይ ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊ ኣምነቲ፣ መሰላትን ነፃነትን	16
3ይ ክፋል - መንግሥትን ኣብ ኣውስትራሊያ ዘሎ ሕግን	22
ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ ናይ ቃላት መፍትሒ	30
መላመዲ ሕቶታት ፈተና	34
ንፈተና ዘይቐርብ ክፍሊ	
4ይ ክፋል - ኣውስትራሊያ ሕጂ ዘላቶ ኩነታት	38
5ይ ክፋል - ናይ ኣውስትራሊያ ታሪኽ	54
ንፈተና ዘይቐርብ ክፍሊ ናይ ቃላት መፍትሒ	72
ንተወሳኺ ሓበሬታ	74
ምስጋናታት	76

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ብርክት ዝበሉ ሽልማታት ዝህብ ረብሓ'ዩ።
ኣውስትራሊያዊ መኳንን ናብ ፋሉይ ሃገራዊ ማሕበረሰብ ምሕዋስ ማለት'ዩ።

መልእክቱ ንኣኹም

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ንሙኳን ስለ ዝመረጽኩም/ክን ኣንኳዕ ደስ በለኩም። ኣብ ኣድሽ ዓዲ ንምንባርን ከም ዜጋ ሙሉእ ቡሙሉእ ንምስታፍን ድፍረት፤ ጸእርን ወነን ይደሊ። ናትኩም/ክን ኣስተዋጽኦ ካዓ ኣብ ሠላማዊን ዲሞክራሲያዊን ሕብረተሰብና ዝህልዎ ረብሓ ዋጋ ንህቦ'ኢና።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ምርካብ ኣብ ናይ ሰደት ታሪኽኩም/ክን ኣድ ጠቓሚ ጐደዞ'ዩ። እዚ ማለት'ውን ንኣውስትራሊያን ኣታ ህገር ጠጠው ንዝበለትሉ ኩሉ ዓላማን ቀጻላይ ጸእሪ ትገብሩ ምህላውኩም ዘመልክት'ዩ። ከምኡ'ውን ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕብረተሰብ ኣባል ኣትኹሉ ኣላዊ ጅማር'ዩ። እዚ ሰጉምቲ'ዚ “ኣነ ኣውስትራሊያዊ'የ” ክትብሉ ዘኽእለኩም ስጉምቲ'ዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ብርክት ዝበሉ ሽልማታት ዝህብ ረብሓ እዩ። ኣውስትራሊያዊ ሙኳን ናብ ፋሉይ ሃገራዊ ማሕበረሰብ ምሕዋስ ማለት'ዩ። ሃገርና ብናይ ተወላድቲ ዓዲን ጸኒሖም ብዝመጹ ናይ ዓለም ሕዝብታትን ጥሙር ኣስተዋጽኦ ዝተሃነጸት እያ። እዚ ኣፋላይና ኣናበሰርና ኣንደገና ሕብረት ፈጠርና ዝቃዶ ሃገር ክንፈጥር ጠንኪርና ንጽእር።

ናይ ኣውስትራሊያ ማህበረሰብ ጽንዓት ማለት ጸገማትና ክነወግድ ብሓባር ንሰርሕ ማለት'ዩ። ከምኡ'ውን ኣውስትራሊያ ከምዚ'ሕዚ ዘላቶ ዓባይ ሃገር ኮይና ክትጸንሕ ካዓ ንተሓጋገዝ ማለት'ዩ። ኣንሕና ዝተረጋገኣ ሥርዓተ መንግሥቲ ዘለናን ሕዝብና ካዓ ናይ መንግሥቲ ሥልጣንን ሕግን ዘኽብር እዩ። እቲ ምርግጋኡና፣ባህልናን ሕግታትናን እዚ መልክእ ሒዞም ዘልው ብታሪኽና እዩ። ናብ ናይ ኣውስትራሊያ ማሕበረሰብ ብምሕዋስ እዚ ታሪኽና ትወርሱ ናታትኩም ኣስተዋጽኦ ክትውስኹሉ ካዓ ቦታ ትረኽቡ።

ኣውስትራሊያ ነባር መሬት እያ። ሰፋሕን ፍልይ ዝበለት እያ። ናይ ዱርን ዓእዋማትን፤ ወርቃዊ ወሰን ባሕርታትን ደረቕ በረኻታትን ዓዲ'ያ። ሃገር በቐል ባህልታትና ኣብ ዓለምና ነዊሕ እድመ ዘቐጸሩን ቀጻልነት ዘለዎምን'ዮም። ናይ ኣውሮፓውያን ጉእዞ ናብራ ኣውስትራሊያ ብ1788 ዝተጀመረ ኮይኑ ሎሚ'ውን ኣደሽቲ ስድተኛታት ምቕባል ንቐጽለሉ ኣለና። ካበ ልክሊ 200 ሃገራት ዝመጹ ሕዝቢ፤ ኣውስትራሊያ ገዛና ኢሎም ይቐምጡ ኣለው። ስለዝኾነ ሕብረተሰብና ቡዙሓት ዝተፈላለዩ ሕዝብታት ብምሓዝ ካብ ዝፍለጡ ሃገራት ዓለም ኣንቲ እያ። እዚ ብምኳን ኣውስትራሊያ ናይ ሕዝብታትን ባህልታትን ኣፋላይ ብሃገራዊ ኣድነት ብዓወት ኣማሚራ ትርከብ። ዜግነት ንኹልና ኣደ ዝገብረና ምትእስሳር እዩ።

ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲ ማለት እዩ። ዜግነት ምርካብ ዲሞክራሲያዊት ሃገርና ንምህናጽ መልእኻ ንምስታፍ እድል ይህብ። እዚ ማለት ንስኹም/ክን ከም ኣላዊ ኣባል ማሕበረሰብ ኣውስትራሊያ ሃላፍነትኩም/ክን ክተማልኡ/ኣ ቁሩብ ኢኹም/ክን ማለት'ዩ። ኣውስትራሊያ'ውያን ኣብ ክብሪን ነጻነትን ነንሕድሕድ ሰብ፤ ኣብ ማእርነት ደቂ ተባእትዮን ደቂ ኣንስትዮን ከምኡ'ውን ኣብ ናይ ሕጊ ልእልነት ይእምኑ። ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ማለት እዞም ዝተገልጹ ረብሓታት ኣብ ኣለታዊ ናብራኻ ምስትምቓር ማለት'ዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ቃለ መሓላ

ብትውልዲ ኾነ ብምርጫ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ብምኳን ዝህልወና መሰላት ኮነ ኣላፊነት ከምኡ'ውን ዜጋ ምኳን ኣንታይ ማለት ሙኳኑ ምርዳእ ጠቓሚ እዩ። እዚ ኣብ ናይ ሃገርና ህንጻት ወሳኔይ እጃም ኣለዎ።

ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ በዓል ዜግነት ክትሳተፉ ከለኹም ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ቃለ መሓላ ትገብሩ። እዚ ብምግባር ንኣውስትራሊያን ምስ ዜግነት ንዝመጹ ሃላፊነትን ረብሓታትን ምቕባልኩም ኣፍልጦ ትገብሩ ኣለኹም ማለት'ዩ። ናይዚ መሓላ'ዚ ትርጉም ምፍላጥ ኣውስትራሊያዊ ሙኳንን ምስ ዜግነት ዝመጹ ሃላፊነትን ረብሓታትን ኣንታይነት ብዝብለጸ ንምርዳእ ይጠቅም።

እትኣትውዎ/ዎኦ ቃለ መሓላ እዚ'ዩ።

ካብ'ዚ ጊዜ'ዚ ንዳሓር፤ ኣብ ትሕቲ ፈጣሪ፤*

ንኣውስትራሊያን ሕዝባን ተላማናይ ክኸውን ቃል ይሓቱ፤

ናይ ዲሞክራሲ እምነቶም ይካፈል፤

መብቶምን ነጻነቶምን የኽብር

ሕጎም'ውን ተቐቢለ ይእዘዝ።

* ኣደ ውልቀ ሰብ ኣብ 'ትሕቲ ፈጣሪ' ንዝብሉ ቃላት ንምጥቃም ወይ ካዓ ንዘይ ምጥቃም ክመርጽ ይኽእል'ዩ።

እዚ መጽሓፍ ክተንብቡ ከለኹም ብዛካባ ትርጉም ቃለ መሓላን ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕብረተሰብ ክተወፍይዎ እትኽሉ እጃምን ንምሰላጥ ዘኽእለኩም ሙሉእ ፍልጠት ክትረኽቡ ኢኹም/ን።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ምኃን

ናይ ኣውስትራሊያ ናይ ስደት ታሪኽ ልዕሊ 200 ዓመት እድመ ኣለዎ። በዚ መረዳኢ ታሪኽ ገና መንእሰይ ሃገር ኢና፤ ንስኹም/ኸን ካዓ ናዚ ታሪኽና ኣካል ኢኹም። ስለዚ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ንሙኳን ትገብርዎ ምርጫ ናይ ሃገርና መጻኢ መልክእ ንምትሓዝ ይሕግዝ እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ፈተና

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ፈተና ኣብ ኣውስትራሊያን ኣብ ሓላፊነትን ረብሓን ዜግነት ዘለኩም/ን ፍልጠት ንምእታን ዝተሓንጸጸ ፈተና እዩ።

እዚ ናይ ዜግነት ፈተና ኣብ ቋንቋ እንግሊዘኛ ዘለኩም/ኸን መሠረታዊ ፍልጠት ንምእታን ዝተሓንጸጸውን እዩ። እንግሊዘኛ ብሄራዊ ቋንቋና እዩ። ብእንግሊዘኛ ምዝርራብ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕብረተሰብ ኣተወፍይዎ እጃም ንኽዓቢ ይሕግዘኩም/ኸን። ብትምህርቲ ዝርከብ ጥቅሚ፣ ናይ ሥራሕ እድልን ካብ ኣውስትራሊያ ዝርከቡ ካለኦት ጥቕምታት'ውን መሊእኻ ንምጥቃም'ውን ይሕግዘኩም/ኸን።

ናይ ዜግነት ፈተና ምርጫታት ዝሓዘ ኮምፕዩተር መሠረት ዝገበረ ፈተና እዩ። እዚ ናይ ዜግነት ፈተና ካብ ብዙሓት ሕቶታት ውሽጢ ብኣጋጣሚ ዝተመረጹ 20 ሕቶታት ዝሓዘ እዩ። እዚ ፈተና ንምሕላፍ ልክሊ 75 ሚኒታዊ ወይ ካዓ ካብ 20 ሕቶታት 15 ብትኽኽል መልሲ ምሃብ ይግባእ።

ናይ ዜግነት ፈተና ኣብ መላእ ኣውስትራሊያ ኣብ ቤት ጽሕፈት ኢሚግሬሽንን ዜግነትን ይካየድ። ኣብ ዝትፈላለዩ ከባቢታት ኣውስትራሊያን ኣብ ወጻኢ ወኪል ቤት ጽሕፈታት'ውን ፕሮግራም ብምሓዝ ፈተና ይካየድ'ዩ።

ናይ ዜግነት ፈተና ምሕላፍ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ቃለ መሓላ ንምእታው ኣትገብርዎ ዘለኩም ጸኣሪ ዝተረዳእኩም/ኸን ሙኳኑ ዘመልክት'ዩ።

ንናይ ዜግነት ፈተና ዝግበር ምድላው

ንናይ ዜግነት ፈተና ንምድላው እዚ ዝተዳለወ መጽሓፍ ምንባብ የድሊ።

ብዛዕባ እዚ መጽሓፍ

እዚ መጽሓፍ ኣብ ፈተና ዝቐርቡን ዘይቐርቡን ክፍልታት ኣለዉዎ።

ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ

ናይ ዜግነት ፈተና ንምሕላፍ ዘድሊ ኩሉ ሓበሬታ ኣብቶም ቀዳሞት 3ተ ክፋል ይርከብ፤

- 1ይ ክፋል - ኣውስትራሊያን ሕዝባን
- 2ይ ክፋል - ናይ ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊ እምነታት፣ መሰላትን ነጻነትን
- 3ይ ክፋል - መንግሥትን ኣብ ኣውስትራሊያ ዘሎ ሕግን

ናይ ዜግነት ፈተና ሕቶታት ንምምላስ ኣብ ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ ዘሎ ሓበሬታ ምፍላጥን ምርዳእን የድሊ።

ንፈተና ዘይቐርብ ክፍሊ

ንፈተና ዘይቐርብ ክፍሊ ብዛእባ ታሪኽን ባህሊን ኣውስትራሊያ ንምርዳእ ዝሕግዝ ጠቓሚ ሓበሬታ ዝሓዘ'ዩ። ካብዚ ሓበሬታ'ዚ ዝቐርብ ሕቶ የለን።

- 4ይ ክፋል - ኣውስትራሊያ ሐዘ ዘላቶ ኩነታት
- 5ይ ክፋል - ናይ ኣውስትራሊያ ታሪኽ

መላመዲ ሕቶታት

ኣብቲ መወዳእታ ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ፣ ንናይ ዜግነት ፈተና መዳለዊ ዝሕግዝ 20 ሕቶታት ኣለዎ።

መፍትሒ ቃላት

መፍትሒ ቃላት ኣብ መወዳእታ ንፈተና ዝቐርብን ዘይቐርብን ክፍልታት ይርከቡ።

ናይ'ዚ መጽሓፍ ዝተተርጎመ ሕታም

እዚ መጽሓፍ ካብ እንግሊዘኛ ወጻኢ ብዘበለጸ ብኻሊኦ ቋንቋ ንዘንብቡ ዜጋታት ክኸውን ናብ 37 ናይ ማሕበረሰብ ቋንቋታት ንክትርጎሙ ተጌሩ ኣሎ። እዞም ትርጉማት ካብ ኢንተርኔት ንምቕዳስ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ድህረገጽ/ዌብሳይት www.citizenship.gov.au ጥራሕ ይርከቡ።

ዲቪዲ

ንናይ ዜግነት ፈተና ኣብ ዝገበር ምድላው ዜጋ ንመኳን ንዝጸበዩ ሰባት ዝሕግዝ ብእግሊዘኛ ዝተዳልወ ዲቪዲ ኣሎ። ኣብቲ ዲቪዲ ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ ዝምልከቲ ቀንዲ ነጥብታት ከምኡ'ውን 20 መላመዲ ሕቶታት ይርከቡ። እዚ ዲቪዲ ናይ እንግሊዘኛ ቋንቋ ክእለቶም ትሑት ንዝኾኑ ተጠቀምቲ ንመጽናኢቲ ሓጋዛይ ክኸውን ተባሂሉ ዝተዳልወ እዩ። እዚ ዲቪዲ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ዌብሳይት/ድህረገጽ www.citizenship.gov.au ብትእዛዝ ንምርካብ ኮነ ካብ ኢንተርኔት ንምቕዳሕ ተዳሊዩ ይርከብ።

ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ፈተና ግዝ ዘሎ ሓገዝ

ዜጋ ንመኳን ዝጸበዩ መብዛሕቶም ሰባት ናይ ዜግነት ፈተና ንምውዳእ ዘድልዮም ናይ ትምህርቲ ዓቕሚ ከምዝህልዎም ትጽቢት ይግበር። ናይ እንግሊዘኛ ቋንቋ ዓቕሞም ትሑት ንዝኾኑ ሰባት ሠራሕተኛ ተመዲቡ ብዝሰማእ ድምጺ ሕቶታትን መማረጺ መልሶታትን ብምንባብ ክሕግዝ ይኽእል እዩ። ናይ ኮምፕዩተር ምጥቃም ክእለቶም ትሑት ንዝኾኑን ንኣካል ጎዶሎታት'ውን ሓጋዛይ ሠራሕተኛ ክምደብ ይከእል እዩ። ኣብቲ ናይ ዜግነት ፈተና ጊዜ ሓገዝ የድልዩኒ'ዩ ዝብል ሓሳብ እንተሃሊዩ ነቲ ናይ ዜግነት ሠራሕተኛ ኣማኽሩ/ራ።

ናይ ሓባር መተሓሳስሪና፡ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ትምህርቲ

ኣብ ክንዲ ብኮምፕዩተር ዝተምርኮሰ ፈተና ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ትምህርቲ ንምውሳድ ዝተፈቐደልኩም ክትኮኑ ትኽእሉ።

ናይ ዜግነት ትምህርቲ ኣብዚ መጽሓፍ ዝርከብ ንፈተና ዝቐርብ ክፍሊ ኩሉ ዝሕዝ እዩ። ኾይኑ ግና ናይ እንግሊዘኛ ቋንቋ መሠረታዊ ፍልጠትን ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት መሓላ መሠረት ሓሳብ ዝተረዳእኩም ምኳንኩም ክተርእዩ ይግባእ።

ብዛዕባ እቲ ትምህርቲ ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ዌብሳይት www.citizenship.gov.au ይርከብ።

ንተወሳኺ ሓበሬታ

ናብ ዜግነት ሓበሬታ መስመር ቁጽረ 131 880 ካብ ሶኒ ክሳብ ዓርቢ ካብ ሰዓት 8:30am (ንጎሆ) ክሳብ 4:30pm (ድሕረ ቐትሪ) ምድዋል ይከእል።

ናይ መተርጎማይ ኣግልግሎት ከድሊ ኸሎ በጃኹም/ኸን 131 450 ደውሉ።

ንናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ኣብ ድህረገጽ/ዌብሳይት www.citizenship.gov.au ምርኣይ'ውን ይከእል እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ክብረ በዓል

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ክብረ በዓልት ቁሩብ ሰባት ዝተረኽቡሉ ኣናጸሸተይ ወይ ካዓ ቡዙሓት ኣማኢቲ ወይካዓ ኣሻሕቲ ዝተረኽቡሉ ብጣዓሚ ዓበይቲ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም። ኣብ ኣደሸቲ ዜጋታት'ኣብ ሰበ ሥልጣናትን ሠራሕተኛታትን ዝፍጠር ውሽጣዊ ስምኢትን ሞገስን እቲ በዓል ኣከባብራ ብጣእሚ ደግቶ ይገብር።

ኣብ መጀመርታ ናይ ዜግነት ክብረ በዓል ኣብ ከባቢኹም ዝርከብ መሬት ሰብ ዋና ብዝኾኑ ተወሊድቲ ዓዲ ኣቃባብላ ክግበረልኩም ይከእል እዩ። ናይ እንኳዕ ዳሓን መጻእኹምን መበረታታኢ ዘረባታት ካብ ከባቢኹም መራሕቲ ማሕበረሰብ ወይካዓ ተወክልቲ መንግሥቲ ክትሰምኡ ኢኹም።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ንምኳን ምስ ዝመረጹ ካልኦት ሰባት ብምኳን ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ቃለ መሓላ ዓው ኢልኩም ክተንብቡ ወይካዓ ክትደግሙ ኢኹም። እዚ ናይቲ ክብረ በዓል ቀንዲ ኣካል እዩ። ቃለ መሓላ ኣውስትራሊያ ከይተፈጸመ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ መኳን ኣይከኣልን። መጽሓፍ ቅዱስ ሒዝኩም ቃለ መሓላ ክትላትዉ መጽሓፍ ቅዱስ ሒዝኩም ክትመጽኡ ትኽእሉ፤ ክተምጽኡ ግን ኣይትግደዱን።

መራሕቲ ማሕበረሰብኩም ወይካዓ ናይ መንግሥቲ ተወክልቲ እንታይነት ዜግነት ብዝምልከት ሓጺር ዘረባ ክገብሩ'ዮም። ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት መረጋገጺ ወረቐት (ስርተፊኬት) ምናልባት'ውን ካብቲ ማሕበረሰብ ንኣሸተይ ህያብ ክወሃበኩም'ዩ። ኩሉ ሰብ 'ኣውስትራሊያ ብጉቡእ ንቐድሚት ነሰጉም' ዝብል ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ መዝሙር ይዝምር። ድሕረ'ቲ ክብረ በዓል ከማኹም ምስ ዝመሰሉ ካልኦት ኣውስትራሊያውያን ክትራኽቡን ክትሕገሱን እድል ይህልወኩም።

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ንምኳንን ኣብ ኣውስትራሊያ ንምንባር ትሰልብዎ ሓሳብ ካዓ መሉእ ዓወት ዝመልኦ ሰላማዊን ውጽኢታዊን ህይወት ክኾነልኩም ንምነ።

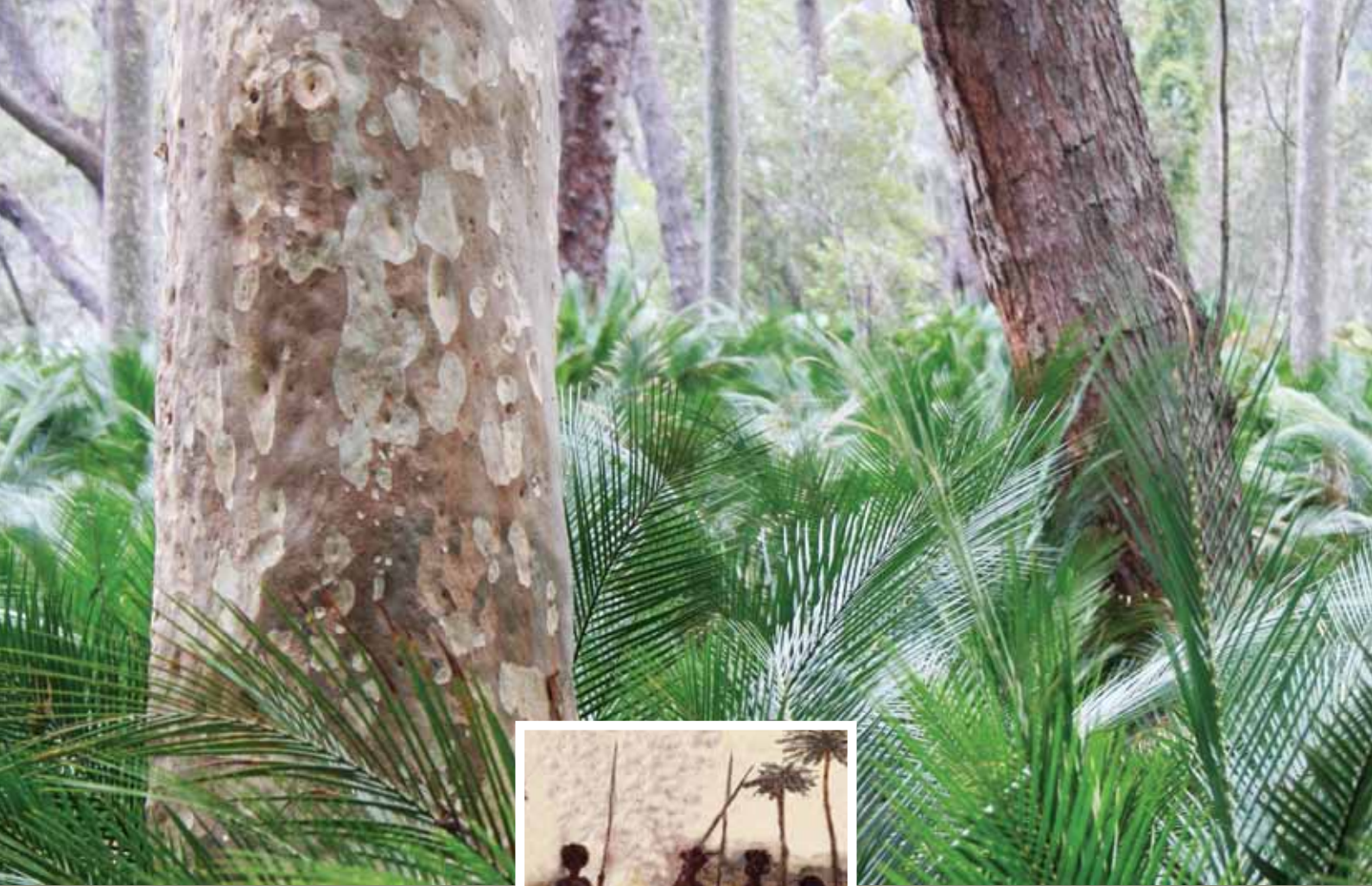

ኣደሸቲ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋታት ኣብ ናይ ዜግነቶም ክብረ በዓል

አጀማምራ ኣብ ፈተና ዝቐርብ ክፍሊ

1ይ ክፋል አውስትራሊያን ሕዝባን

ካብ'ዚ ጊዜ'ዚ ንዳሓር፣ ኣብ ትሕቲ ፈጣሪ፤*

ንአውስትራሊያን ሕዝባን ተለግኖ ክኸውን ቃል ይሓቱ፤

ናይ ዲሞክራሲ እምነቶም ይካፈል፤

መብቶምን ነጻነቶምን የክብር

ሕጎም'ውን ተቐቢለ ይኣዘዝ።

* ሓይ ውልቀ ሰብ ኣብ 'ትሕቲ ፈጣሪ' ንዝብሉ ቃላት ንምጥቃም ወይ ካዓ ንዚያ ምጥቃም ክመርጽ ይኸእል'ዩ።

አውስትራሊያን ሕዝባን

አብቲ ናይ ዜግነት ክብረ በዓል ንአውስትራሊያን ሕዝባን ዘለኩም ተአማንነት ቃል ትኣትወ። ስለዚ ብዛዕባ ናይ አውስትራሊያ ማሕበርስብን ሕዝብን፣ ናይ ሃገር በቐል ውርሲ'ውን ክትርድኡ ጠቓሚ እዩ። ከምኡ'ውን አውስትራሊያ ካብ ዘይተፈለጠ አጀማምራ ግዝአት እንግሊዝ ከመይ ኢላ ናብቲ ሎሚ ዘላቶ ዝተረጋገፀትን ዕውቲ ህብረብሄራዊ ሃገር ንምኳን ከምዝበጽሐትን ምርዳእ ጠቓሚ እዩ።

አብዚ ክፍሊ ንታሪኽና እጃም ዘወፈዩ ገለ ፍጻመታት ክተንብቡ ኢኹም። ብዛዕባ ክልልና፣ ባህልናን ከም አውስትራሊያዊ ንኹርዖሎም መለለዩና ዝኾኑ ፍሉያት ምልክታትና ዝገልጹ ሓበሬታ አለዉ።

ሕዝብና

ወደባት ተወልድቲ አውስትራሊያ'ውያን

አብ አውስትራሊያ ዝሰፈሩ ናይ መጀመርታ ሰባት አቦርጅን'ን ናይ ቶሪስ ስትሪይት ደሴት ሕዝቢን እዮም። እዚኦም ናይ አውስትራሊያ ቀዳሞት ወደባት ሕዝቢ እዮም። ናይ አውስትራሊያ ወደባት ተወልድቲ ባሕሊ ኣብ ዓለም ነዊሕ ዕድሜ ዝገበሩን ቀጻልነት ዘለዎምን እዮም።

ብታሪኽ ናይ አቦርጅን ሕዝቢ ካብ መሬት አውስትራሊያን ታስማንያን እዮም። አብዚ ካብ 40 000 ክሳብ 60 000 ዓመት ተቐማጦም እዮም።

ናይ ቶሪስ ስትሪይት ደሴት ሕዝቢ ካብ ሰሜናዊ ኩንስላንድ ደሴታት እዮም። ፋሉይ መለለዩ ባሕሊ ኣለዎም።

ቀዳሞት ሕዝቢ ሓደ ዝገብርዎ ካሳብ ሎሚ ዝጥቀሙኦ እምነታትን ልማድን እዮም። ምስ መሬት ዝለዎም ሓያል ምትእስሳር ኣብ ታሪኽም፣ ኣብ ሥነ ጥበቦምን ሳዕስዒቶምን ይግለጽ።

ናይ መጀመርታ አውሮፓውያን ሰፈርቲ አመጻጽኣ

ናይ አውሮፓ አመጻጽኣ ዝጀመረሉ እስረኛታት ዝሓዛ ናይ መጀመርታ 11 መርከባት “ቀዳማይ ጉዕዞ” እናተባሃለ ዝፍለግ ካብ ዓባይ እንግሊዝ ብ26 ጥሪ 1788 ምስ በጽሓ እዩ።

አብዚ ጊዜ'ዚ ናይ እንግሊዝ ሕጊ ከቢድ ስለዝነበረ እስሪ ቤታት ብዘፈጸሙዎ ገበን ንዝእስሩ ቡዙሓት ሰባት ናይ ምሓዝ ዓቕሚ ኣይነበሮምን። እዚ ጸገም ንምፍታሕ ናይ እንግሊዝ መንግሥቲ ነዞም እስረኛታት ኣርሒቕካ ንምውሳድ ወሲኑ፤ ናብ ደቡብ ኒው ሳውዝ ዌልስ።

ናይ ኒው ሳውዝ ዌልስ ሕዝቢ ናይ መጀመርታ ኣሚሓዳሪ ካፒቲን ኣርተር ፊሊፕ/Captain Arthur Phillip ኔሩ። አውሮፓውያን ኣብ ዝሠፈርሉ ናይ መጀመርታ ቁሩብ ዓመታት ቡዙሓት ጸገማት ተሳጊሩ። እቶም ሰፈርቲ ተጻዊሮም፤ ካልኦት ቡዙሓት እስረኛታትን ነጻ ሠፈርትን ምስ መጽእታ ዓዲ ዓብያ እናማዕበለት ካዓ መጺኣ። ካልኦት ሠፈርቲ ኣብ ካሊኦ ቦታታት እታ ሃገር ተጣይሾም።

ወደባት ቀዳሞት ሠፈርቲ ካብ ግሬት እንግሊዝን ኣየርላንድን ኔሮም። እዚ ናይ እንግሊዝን ናይ ኣየርላንድን ውርሲ ኣብ ናይ አውስትራሊያ ታሪኽ፣ ባሕሊን ፖለቲካዊ ትካላትን ዓብዩ ጽልዋ ኣለዎ።

ኣብ 1851 ኣብ ኒው ሳውዝ ዌልስን ኣብ ቪክቶሪያን ወርቂ ተረኺቡ። ጥቕሚ ንምርካብ ዕድሎም ክፍትኑ ናብዞም ዝሠፈሩ ብተወሳኺ ካብ መላእ ዓለም ዝትወጻጽኡ ሕዝቢ መጺኦም። ኣብዚ ጊዜ'ዚ ካብ ኢሮፕ ወጻኢ ዝመጹ ቡዙሓት ሰባት ካብ ቻይና ኔሮም። ኣብ 10 ዓመት ናይ ሕዝቢ ብዝሒ ልዕሊ ዕጽፊ ኾይኑ።

ሃገረ አውስትራሊያ

ኣብቶም ከይዲ ዓሠርተታት ዓመታት እቶም ተፈላሊዮም ዝነገሩ ሰፈራታት (ሕዝቢ) ከም ሓደ ሃገር ኮይኖም ዝነብርሉ ሓሳብ ተዘራሪቦም።

ኣብ 1901 እቶም ሰፈራታት ብፈደራሽን ተሓሳስሮም ኮመንወልዝ አውስትራሊያ ተባሂሎም ተጻዊረዎም። ኣብዚ ጊዜ'ዚ ናይ አውስትራሊያ ሕዝቢ ቐጽሪ ከባቢ ኣርባዕተ ሚልዮን ተቐጺሩ ኔሩ። እዚ ቐጽሪ ንወደባት ተወልድቲ አውስትራሊያ'ውያን ኣይሓውስን።

ኣብ 1ይ ክፋል መበል 20 ክፍለ ዘመን ናይ ሰደተኛታት ቁጽሪ ይዓቢን ይንእስን ኔሩ። እንግሊዛዊ ሰደተኛታት ንምትብባዕ ፕሮግራማት ኔሮም፤ ቡዙሓት'ውን መጺኦም።

ብምኽኒያት ጦርነት ብሚሊዮን ዝቐጸሩ አውሮፓውያን ካብ ዓዶም ስለ ዝመጹ እንግሊዛዊያን ዘይኮኑ ሰደተኛታት ዝመጹ ድሕሪ 2ይ ዓለም ጦርነት እዩ። ሓዲሽ ሕይወት ንምህናጽ ብበዝሒ ዝቐጸሩ ናብ አውስትራሊያ መጺኦም።

ብናይ ሰደተኛታትን ናይ ዝተመዛበሉን ፕሮግራምና ኣብዚ ቀረባ ዓመታት ካብ መላእ ዓለም ዝመጹ ሕዝቢ ናብ አውስትራሊያ ኣትዮም እዮም። ምስ ቤተሰቦም ክነብሩ፣ኣብ ሓዲሽ ዓዲ ሓድሽ ህይወት ከጣይኹ፣ ወይ ካዓ ካብ ድኽነት፣ካብ ጦርነትን ካብ ግፍፂን ክናገፉ ዝመጹ ሕዝቢ'ዮም።

ሎሚ አውስትራሊያ 22 ሚሊዮን ሕዝቢ ኣለዋ። ካብዚ'ኣቶም ልዕሊ ሓደ ርባዕ ዝኾኑ ኣብ ወጻኢ ዓዲ ዝተወለዱ'ዮም። እዞም ሕዝቢ ንሃገርና ብዝገብርዎ ዓብዩ ኣበርክቶ አውስትራሊያ ምዕብልቲ'ያ። ሕብረብሄራዊነት ሕዝቢ አውስትራሊያ እናበሰርና ዓላማና ዝተዋሃሃደን ጥሙርን ሃገር ምህናጽ እዩ።

ናይ አውስትራሊያ ብሄራዊ ቋንቋ እንግሊዘኛ እዩ። ናይ ሃገራዊ መንነትና ኣካል እዩ። ምስ ናይ አውስትራሊያ ሕብረትሰብ ንምቅዳው ኣብ አውስትራሊያ ዝርከብ ኩሉ ቋንቋ እንግሊዘኛ ክመሃርን ክጥቀምን ምትብባዕ ይግበር። ብቋንቋ እንግሊዘኛ ርክብ ምግባር እቲ ዝበለጸ ናብራን ሥራሕን'ውን ንምርካብ ይጠቅም እዩ። ካልኦት ቋንቋታት'ውን ጠቓሚ እዩም። ኣብ ናይ ሕብረብሄራዊ ሕብረተሰብ አውስትራሊያ ልዕሊ 200 ቋንቋታት ይዝረቡ።

ናይ ኣውስትራሊያ ምምሕድዳር ግዝኣትን ተሪቶሪ

መንግሥቲ ኮመንዌልዝ ኣውስትራሊያ ካብ ምምሕድዳር ግዝኣትን ተሪቶሪ ፈደራላዊ ጥምረት እያ። ሽድሽተ ምምሕድዳር ግዝኣትን ክልተ ተሪቶሪታት ኣለዋ። ካንቤራ ናይ ኣውስትራሊያ ርክሰ ከተማ ክትከውን ከላ ሕድ ሕድ ክልልን ምምሕድዳርን ናይ ባዕለን ርክሰ ከተማ ኣለወን።

ክልል	ርክሰ ከተማ
New South Wales (NSW)	Sydney
Victoria (Vic.)	Melbourne
Queensland (Qld)	Brisbane
Western Australia (WA)	Perth
South Australia (SA)	Adelaide
Tasmania (Tas.)	Hobart
ምምሕዳር ተሪቶሪያ	ርክሰ ከተማ
Australian Capital Territory (ACT)	Canberra
Northern Territory (NT)	Darwin
ካንቤራ ናይ ኣውስትራሊያ ዋና ከተማ'ውን እያ	

ክልላት

ኒው ሳውዝ ዌልስ (New South Wales) ብዓዲ እንግሊዝ ንመጀመርታ ሕዝቢ ዝሰፈረላ ቦታ እያ። ሲዲኒ ርእሰ ከተማ'ኣ ኾይና ናይዚ ሃገር ዓባይ ከተማ እያ። ሲዲኒ ሃርበር ድልድልን ኦፕራ ሃውስን ሃገራዊ መርኣያ እዮም።

ኒው ሳውዝ ዌልስ

ቪክቶሪያ (Victoria) ኣታ ዝነኣሰት ክልል እያ። ኣብ ቪክቶሪያ ዝርከቡ ጽቡቕ ሕንጻታት ኣብ 1850ታት ብዝነበረ ናይ ወርቂ ሃብቲ ዝተሃነጹ እዮም። ናይ ቪክቶሪያ ርእሰ ከተማ ሜልበርን እያ።

ቪክቶሪያ

ኩዊንስላንድ (Queensland) መበል 2ይ ዓብዪ ክልል እዩ። ብሰሜን ቶረስ ስትሪይት ደሴታት፣ ትሮፒካል ጫካታት፣ ተምፕራት ገምጋም ባሕርታትን ቡዙሕ ጊዜ ደረቕ ዝኾኑ ቦታታትን ዝሓዘ እዩ። ኣብ ዓለም ፍሉጥ ዝኾነ 'ግሬት ባርየር ሪፍ' ዝተባሃለ ኣብ ምብራቓዊ ገምገም ባሕሪ ይርከብ። ናይ ኩዊንስላንድ ርእሰ ከተማ ብሪዝበን እዩ።

ኩንስላንድ

ዌስተርን ኣውስትራሊያ (Western Australia) ኣቲ ዝዓባየ ክልል እዩ። ናይዚ ክልል ምብራቓዊ ቦታ መብዛሕትኡ በረኻ እዩ። ኣቲ ደቡባዊ ምዕራብ ግና ንሕርሻ ዝኽውን ልሙዕን ወይኒ ዝቦቕለሉን መሬት እዩ። እዚ ክልል ቡዙሓት ዓበይቲ ናይ ማዕድን ፕሮጀክትታ ዝርከቡሉ እዩ። ከባቢ ሰለስተ ርባዕ (3/4) ዝኽውን ናይቲ ክልል ህዝቢ ኣብታ ርእሰ ከተማ ፐርዝ ይነብር።

ዌስተርን ኣውስትራሊያ

ደቡብ ኣውስትራሊያ (South Australia) ዝተቐራረጸ ገምገም ባሕሪን ዝና ዘለዎም ናይ ወይኒ ቦታታት ኣለዉዋ። ኣታ ርእሰ ከተማ ኣደላይድ ቡዙሓት ናይ ቀዳሞት ሰፈርቲ ሥነ ሕንጻ ኣብነታት ኣለዉዋ።

ደቡብ ኣውስትራሊያ

ታስማኒያ (Tasmania) ኣታ ዝነኣሰትን ብባስ ስትሪይት ዝተባሃለ ናይ ባሕሪ ወሰን ካብተን ካልኣት ክልላት ዝተፈለየት ክልል እያ። እዛ ደሴት ቡዙሓት ዘይተተንከፉ ሥነ ተፈጥሮኣዊ ናይ መሬት ኣቀማምጣ ኣለዉዋ። ናይ ታስማኒያ ርእሰ ከተማ ሆባርት እዩ።

ታስማኒያ

ምምሕድዳራት

ኣውስትራሊያን ካፒታል ተሪተሪ (Australian Capital Territory) ኣብ ሞንጎ ሲዲኒን ሜልበርንን ይርከብ። ናይዚ ሃገር ዋና ርእሰ ከተማ 'ካንቤራ' ዝርከበሉ ቦታ እዩ። ዓበይቲ ሃገራዊ ትካላት ከም ፓርላማን ናይ ኣውስትራሊያ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲን ይርክቡ።

ኣውስትራሊያን ካፒታል ተሪተሪ

ኖርዝርን ተሪተሪ (Northern Territory) ብሰሜን ሃሩራዊ ቦታ ብደቡብ ካዓ ቀያሕታይ ናይ በረኻ ሓመድ ኣለዉዋ። ኣቲ ውሑድ ህዝባ መብዛሕትኡ ኣብታ ርእሰ ከተማ ዳርዊን ዝነብር ኮይኑ ኣብ ሞንጎ ካብ ዳርዊን ናብ ኣለስ ስፕሪንግ ዝወስድ ዓብዪ ጎደና ተኸቲሎም ይርከቡ። ኣለስ ስፕሪንግ ኣብ ጥቓ ማእኸል ኣውስትራሊያ ትርክብ ዋና ከተማ እያ።

ኖርዝርን ተሪተሪ

ልማድን መለለዩን

ንኣውስትራሊያ'ውያን ዓበይቲ ዕለታት

ዕለተ ኣውስትራሊያ

በቢዓመቱ ዕለተ ኣውስትራሊያ ጥሪ 26 ይኽበር። ዕለተ ኣውስትራሊያ ኣብ ኩለን ክልላትን ምምሕዳዳርን ሕዝባዊ በዓል እዩ።

ኣብ ዕለተ ኣውስትራሊያ ኣብ መላእ ኣውስትራሊያ ዝርከቡ ዓበይቲ ኾኑ ኣናእሽተይ ማሕበረሰባት ብዛዕባ ናይ ኣውስትራሊያ ዓበይቲ ነገራትን ኣውስትራሊያዊ መኳንን ኣመልኪቶም ዮኽብሩ። እዚ ኣብ ኣውስትራሊያ እቲ ዓብዪ ሕዝባዊ ፍጻም እዩ።

ዕለተ ኣውስትራሊያ ታሪኽናን ኩሎም ነዛ ሃገር ዓባይ ዝገበርዋ ሳባትን ህዝቢን ንዝክረሉ ዕለት እዩ። እዚ ዕለት ናይ ታሐጓስ ዕለትን ንመጻኢ ካዓ ሕጉስን ጸጋን ዝትመለኦ ጊዜ እንምነዩሉ ዕለት እዩ። በዚ ምኽኒያት ናይ ዜግነት ክብረ በዓላት ኣብ መላእ ሃገር ኣበዚ ዕለት'ዚ ይግበሩ።

ጥሪ 26 ነቶም ብ1788 ብናይ እንግሊዝ መንግሥቲ ናይ ገበነኛታት ሠፈራ ንምጥያሽ ካብ ዓዲ እንግሊዝ ንዝመጹ ናይ መጀመርታ ሠፈርቲ ዝተገበረ ቀዳማይ ጉዕዞ መዘክርታ እዩ። ናይዚ ቀዳማይ ጉዕዞ መራሒ ካፒቲን ኣርተር ፊሊፕ/Captain Arthur Phillip ኔሩ።

ኣብ ድሮ ዕለተ ኣውስትራሊያ እቲ ጠቕላይ ሚኒስቴር ካብ ካንቤራ ናይቲ ዓመት ሕሩይ ኣውስትራሊያዊ ሽልማታት ይገልጽ።

ቡዩሓት ናይ ዜግነት ክብረ በዓላት በቢዓመቱ ኣብ ዕለተ ኣውስትራሊያ ይካየዱ

ዕለተ ኣንዛክ ናይ ሰልፊ ሥነ ሥርዓት

ዕለተ ኣንዛክ

ዕለተ ኣንዛክ በቢዓመቱ ሚያዝያ 25 ይኽበር። ዕለተ ኣንዛክ ኣብ ቀዳማይ ዓለም ጦርነት ጊዜ ናይ ኣውስትራሊያን ናይ ኒውዝላንድን ሠራዊት ኣብ ቱርክ ጋሊፖሊ ኣብ ሚያዝያ 25/1915 ዝኣትዉሉ ንምዝካር ዝተሰየመ እዩ።

ዕለተ ኣንዛክ ኣብ ጦርነት፣ ግጭታትን ሰላም ናይ ምኽባር ወፍሪን ዘገልገሉን ዝተሰውኡን ኩሎም ኣውስትራሊያ'ውያን ብስናይ ተግባርም ንዝክረሉ ዕለት እዩ። ናይ ኩሎም ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ሠራዊት ተባዕትን ወነን ካዓ ነሞግስ።

ብዛዕባ ዕለተ ኣውስትራሊያ፣ ዕለተ ኣንዛክ ኮነ ካልኦት ዓበይቲ ብሄራዊ ዕለታትን ክብረ በዓላትን ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ 4ይ ክፉል ዕለተ ኣውስትራሊያ ክርከብ ይከኣል እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ባንዲራታት

ኣውስትራሊያ ሠለስተ ዕላዊ ባንዲራታት ኣለዉዎ፤ ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ባንዲራ፣ ናይ ኣውስትራሊያ ኣቦርጅን ባንዲራን ናይ ቶረስ ስትረይት ደሴት ባንዲራ።

ሕድ ሕድ ክልልን ምምሕዳርን'ውን ናይ ባዕለን ባንዲራ ኣለዉን። እዚ ኣብ ገጽ 11 ክርከብ ይከኣል እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ባንዲራ

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ባንዲራ ሰማያዊ፣ፃዕዳን ቀይሕን እዩ። ሠለስተ ጠቓሚ ክፍሊ ኣለዉዎ፤

- ናይ ዓባይ እንግሊዝ ባንዲራ 'ዩንዮን ጃክ' እናተባሃለ ዝፍለጥ ኣብ ፀጋማይ ላዕለዋይ ኩርናዕ ይርከብ። እዚ ባንዲራ ናይ እንግሊዝ ታሪኻዊ ኣመፃዕኣና ይውክል።
- ናይ ኮመንዌልዝ ኮኾብ ኣብ ትሕቲ ዩንዮን ጃክ ትርከብ። እዚ ኮኾብ ሽውዓተ ጫፍ ኣለዎ፤ ሓደ ጫፍ ነንሕድ ሕድ ክልላት ኮይኑ እቲ ሓደ ጫፍ ነተን ምምሕዳራት እዩ።
- ናይ ደቡባዊ መስቀል ኣብ ኢድ ዮማን ይርከብ፤ ኣብ ደቡብዊ ሰማይ ዝርከቡ እኩባት ክዋኽብቲ እዮም።

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ባንዲራ ሰማያዊ፣ፃዕዳን ቀይሕን እዩ

ናይ ኣውስትራሊያ ኣቦርጅን ባንዲራ

ናይ ኣውስትራሊያ ኣቦርጅን ባንዲራ ፀሊም፣ ቀይሕን ብጫን እዩ። ሠለስተ ጠቓሚ ክፍሊ ኣለዉዎ፤ ናይ ሠለስቲኦም ሕብርታት ዝተለምደ ትርጉም፤

- ላዕለዋይ ፍርቂ ክፋል ናይቲ ባንዲራ ፀሊም ኮይኑ ናይ ኣውስትራሊያ ኣቦርጅን ህዝቢ ይውክል።
- ታሕተዋይ ፍርቂ ክፋል ናይቲ ባንዲራ ቀይሕ ኮይኑ ንምድሪ ይውክል፤ እዚ ምስ መሬት ዘሎ መንፈሳዊ ምትእሳር የመልክት።
- እቲ ከቢብ ብጫ ንጸሓይ ይውክል።

ናይ ኣውስትራሊያ ኣቦርጅን ባንዲራ ፀሊም፣ ቀይሕን ብጫን እዩ

ናይ ቶረስ ስትረይት ደሴት ባንዲራ

ናይ ቶረስ ስትረይት ደሴት ባንዲራ ቆጽለዋይ፣ ሰማያዊ፣ ፀሊምን ፃዕዳን እዩ።

- እቲ ቆጽለዋይ መስመር ንመሬት ይውክል።
- እቲ ኣብ ማእኸል ዘሎ ሰማያዊ ምልክት ባሕሪ ይውክል።
- እቲ ፀሊም መስመር ናይ ቶረስ ስትረይት ደሴት ህዝቢ ይውክል።
- እቲ ፃዕዳ ኣብ ማእኸል ዘሎ ናይ ተላሃይቲ ክዳን (ጨርቂ) ርእሲ ኮይኑ ናይ ኩሎም ቶረስ ስትረይት ደሴት ሕዝቢ መለለዩ እዩ።
- ናይቲ ፃዕዳ ኮኾብ ጫፋት ኣብ ቶረስ ስትረይት ዝርከቡ ናይ ደሴት ጉጅለታት ይውክሉ።
- ፃዕዳ ሕብረ ናይ ሠላም ምልክት እዩ።

ናይ ቶረስ ስትረይት ደሴት ባንዲራ ቆጽለዋይ፣ ሰማያዊ፣ ፀሊምን ፃዕዳን እዩ

ናይ ኮመንዌልዝ ዋልታ ኣርማ

ናይ ኮመንዌልዝ ኣርማ ናይ ኣውስትራሊያ ኮመንዌልዝ ሕጋዊ ኣርማ እዩ። ሃገራዊ ሓድነትና ይውክል። ሥልጣንን ዋንነት ኮመንዌልዝ ኣውስትራሊያ የመልክት።

- ኣብቲ ማእኸል ዘሎ ዋልታ ናይ ሽዱሽተ ክልላትን ፈደሬሽንን ይውክል።
- ካንጋሩን ኢሙን ነቲ ዋልታ ብክልተ ገጽ ይድግፍዎ። ካንጋሩ ኣብ ኣውስትራሊያ ጥራሕ ትርክብ እንስሳ ክትከውን ከላ ኢሙ ካዓ ኣብ ኣውስትራሊያ ጥራሕ ትርክብ ዒፍ እያ።
- ወርቃዊ ናይ ኮመንዌልዝ ኮኽብ ኣብ ርእሲ እቲ ዋልታ ይቐመጥ።
- እቲ ምድሩ (ዝባኑ) ወርቃዊ ተኽለ ዝኾነ ናይ ኣውስትራሊያ ሃገራዊ ዕምበባ እዩ።

ናይ ኮመንዌልዝ ዋልታ ኣርማ

ናይ ኣውስትራሊያ ሃገራዊ ዕምበባ

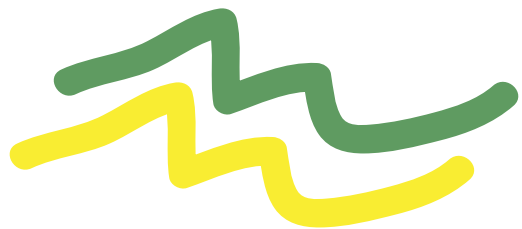
ናይ ኣውስትራሊያ ሃገራዊ ዕምበባ ወርቃዊ ተኽለ እዩ። እዚ ሓጺር ኦም ኣብ ደቡባዊ ምብራቕ ኣውስትራሊያ ይቦቅል። ደሚቕ ቆጽለዋይ ቆጽሊን ኣብ ቀውዒ ቡዙሓት ወርቃዊ ቢጫ ዕምበባታት ኣለውዎ። ኩለን ናይ ኣውስትራሊያ ክልላትን ምምሕዳርን ነናይ ባዕለን ናይ ዕምበባ ዓርማ ኣለዎን።

ወርቃዊ ዝተጣመረ ተኽለ

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ሕብርታት

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ሕብርታት ቆጽለዋይን ሕብሪ ወርቅን እዮም። እዚኦም ናይቲ ወርቃዊ ተኽለ ሕብሪ እዮም። ናይ ብሄራዊ ስፖርት ጉጅለታት ዕጥቂ መብዛሕትኡ ቆጽለዋይን ሕብሪ ወርቅን እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ሕብርታት ቆጽለዋይን ሕብሪ ወርቅን

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ኩቡር እምኒ

ኦፓል ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ ኩቡር እምኒ እዩ። ኣብ ናይ ኣቦርጅን ኣፈ ታሪኽ ቀስተ ደመና ምድሪ ምስ ተንከፈ ናይ ኦፓል ሕብሪ ከም ዝተፈጠረ ይነግር።

ኦፓል

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ መዝሙር

‘ኣውስትራሊያ ብጉቡኣ ትሰጉም’ ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ መዝሙር እዩ። ብሄራዊ ጠቐሜታ ኣብ ዘለዎም እዋናት ይዝመር። ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ክብረ በዓላት፣ ዓበይቲ ናይ ስፖርት ፍጻመታትን ኣብ ቤት ትምህርትታት እውን ይዝመር። እዚ መዝሙር ነታ ሃገር ሓደ ዝገብራን ክምኡ’ውን ናይ ታሕጓስን ኣውስትራሊያዊ ናይ ሙኳን ኩርዓትን መግለጺ እዩ።

Advance Australia Fair

*Australians all let us rejoice,
For we are young and free;
We’ve golden soil and wealth for toil;
Our home is girt by sea;
Our land abounds in nature’s gifts
Of beauty rich and rare;
In history’s page, let every stage
Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

*Beneath our radiant Southern Cross
We’ll toil with hearts and hands;
To make this Commonwealth of ours
Renowned of all the lands;
For those who’ve come across the seas
We’ve boundless plains to share;
With courage let us all combine
To Advance Australia Fair.
In joyful strains then let us sing,
Advance Australia Fair.*

*ብናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ መዝሙር ፈተና ክትወስድ እንክሉ ብናይ መዝሙር ቃላት ክምዘይትፍተን እዩ።

2 ክፋል

ናይ ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊ እምነታት፣ መሰላትን ነፃነትን

ካብ'ዚ ጊዜ'ዚ ንዳሓር፣ ኣብ ትሕቲ ፈጣሪ፤*

ንኣውስትራሊያን ሕዝባን ተአማናይ ክኸውን ቃል ይሓቱ፤

ናይ ዲሞክራሲ እምነትም ይካፈል፤

መብቶምን ነጻነቶምን የኸብር

ሕጎም'ውን ተቐቢሊ ይኣዘዝ።

* ሓደ ውልቀ ሰብ ኣብ 'ትሕቲ ፈጣሪ' ንዝብሉ ቃላት ንምጥቃም ወይ ካዓ ንዘይ ምጥቃም ክመርጽ ይኸእል'ዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊ እምነታት፣ መሰላትን ነፃነትን

ኣብ ናይ ዜግነት ክብረ በዓል ናይ ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊ እምነታት ንምክፋል ከምኡውን ናይ ኣውስትራሊያ ህዝቢ መሰላትን ነፃነትን ንምክባር ቃለ መሓላ ፈጺምኩም።

ኣውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊት እያ። ዲሞክራሲ ማለት ዜጋታት ብነፃነት ሃገር ዘግብድሩን ኣብ ክክንደኦም ኮይኖም ሕጊ ዘውፅኡን ዝመርፁሉ መንግሥታዊ ሥርዓት ማለት እዩ።

ኣውስትራሊያውያን ኣብ ሠላም፣ ምክብባር፣ ነፃነትን ማዕርነትን ይኣምኑ። ኣውስትራሊያዊ ናይ መኳንን ገለ ረብሓ ምስ ናይ ካልኣት ሰባት ምርጫ ዚይምስምማዕ እናሃለወ ምስ ሰባት ዝህሉ ኣፋላይን ምርጫን ምክባር ምክኣል እዩ። እዚ ማለት ካብዝመፁ ይምዕኡ፣ ዝደለዩ ባህሊ ይሃልዎም ወይካዓ ዝደለዩ ይሃልዎም ብዛዕባ ንሰባት ብጉቡእ ምክንኻንን ንኹሎም ኣውስትራሊያውያን ማዕረ ዕድል ምሃብን ማለት እዩ።

እዞም ዲሞክራሲያዊ እምነታት ንሃገርናን ባህልናን መልክዕ ኣትሒዞምዎ እዩም። በዚ ምክኒያት'ውን ሰባት ኣውስትራሊያዊ ክኾኑ ይደልዩ። ስለዝኾነ እዞም ዲሞክራሲያዊ እምነታትን ኩሎም ናይ ኣውስትራሊያ ህዝቢ ዘክበሩዎም መሰላትን ነፃነትን ምርዳእ ብጣዕሚ ኣገዳሲ እዩ።

ዲሞክራሲያዊ እምነታትና

ናይ ፓርላማ ዲሞክራሲ

ናይ ኣውስትራሊያ ሥርዓት መንግሥቲ ናይ ፓርላማ ዲሞክራሲ እዩ። እዚ ማለት ኩሎም ኣውስትራሊያውያን እዚ ዓዲ ኣብ ዝግብዱሉ ኣገባብ ይሳተፉ ማለት እዩ። ሥልጣን መንግሥቲ ካብ ህዝቢ ዝመጽ እዩ ምክኒያቱ ዜጋታት ኣውስትራሊያ ናብ ፓርላማ ዝምረጹ ናይ ሕዝቢ ተወክልቲ በቢጊዜኡ ስለዝመርፁ እዩ። እዚ ዓዲ ዝግብዱሉ ሕጊ ናይ ምሕንፃጽ ሥልጣን ዘለዎ ፓርላማ ጥራሕ እዩ።

ኣብ ናይ ፓርላማ ዲሞክራሲ ተወክልቲ ፓርላማ ብምርጫ ኣቢሎም ንዝውስንዎ ውሳኔ ንናይ ህዝቢ ሕቶ ምላሽ ይህቡ።

ሥርዓተ ሕጊ

ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ኣብ ኣውስትራሊያ ንዝነበሩ ኩሎም ህዝቢ ጠቓሚ እዩም። ኣውስትራሊያዊያን ሠላማዊን ሥርዓት ዝሓዘን ሕብረተሰብ ንምዕቃብ፣ ሕጊ ዘለዎ ረብሓ ይፈልጡ። ኩሎም ኣውስትራሊያውያን ብናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ መሰሎም ይኽበረሎም።

ኩሉ ሰብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ክክብር ኣለዎ። ሕጊ እንድሕር ዘይ እኽቢሮም ብፖሊስ ተታሒዞም ናብ ቤት ፍርዲ ክቕርቡ ይኽእሉ እዮም።

ኩሎም ኣውስትራሊያውያን ኣብ ትሕቲ ሕጊ ማዕረ ኾይኖም ማንም ውልቀ ሰብ ኮነ ጉጅለ ካዓ ልዕሊ ሕጊ ኣይኮነን። እዚ 'ሥርዓተ ሕጊ' ይባሃል። ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ማሕበረሰብ ሥልጣን ዝሓዙ ሰባት'ውን ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ክክብሩ ኣለዎም። እዚ ማለት ንመንግሥቲ፣ ንማሕበረሰብን ሃይማኖት መራሕቲን ከምኡውን ንነጋደን ፖሊስን ዘጠቓለለ እዩ።

ብሠላም ምንባር

ሠላማዊ ኣብ ዝኾነን ዘተኣማምን ሥርዓት መንግሥቲ ኣብ ዘለዎን ዓዲ ብምንባርና ንኾርዕ። ለውጢ ክመጽእ ዝኽእል ብምዝርራብ፣ብሠላማዊ ምትእምማንን ብዲሞክራሲያዊ ከይዲን መኳንን ንኣምን። ኣብ ናይ ወዲ ሰብ ኣእምሮ ወይካዓ ኣብ ሕጊ ለውጢ ንምምፃእ ናይ ዓመፅ መንገዲ ኣይንቕበሎን።

መሠረቶም ዋላ ዝተፈላለዩ ይኹን ንኹሎም ውልቀ ሰባት ምክባር

ኣብ ኣውስትራሊያ ንምንባር ካብ ዝተፈላለዩ ሃገራት ዓለም ሰባት ይመፁ። ቡዙሓት ሰባት ዝተፈላለዩ እምነታትን ልማድን ዝሓዘ ዝተፈላለዩ ባህላዊ ውርሲ ኣለዎም። ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ክሳብ ዘይተፃረሩ ጊዜ ኣብዚ ዲሞክራሲያዊ ሕብረተሰብና ነዞም እምነታትን ልማድን ኩልና ክንክተሎምን ክንካፈሎምን ናፃ ኢና።

እዚ ነፃነት ዋጋ ንህቦ ኩሎም ኣውስትራሊያውያን ካዓ ናይ ዓሌት፣ ዝተወለዱሉ ሃገር፣ ይታ፣ ናይ ሓዳር ኩነታት፣ ዕድመ፣ ኣካለ ምጉዳል፣ ውርሲ፣ ባህሊ፣ ፖለቲካ፣ ሃፍቲ ወይካዓ ሃይማኖታዊ ኣፋላይኳ እንተሃለዎም ነንሕድሕዶም ብጉቡእ ክከባበሩ ትዕቢት ይግበር።

እዚ ንክብረ ሰባት ዝግበር ሓበራዊ ምክብባር ዋጋ ንህቦ ኢና።

ርህራሄ ንፅጉማት

ኣብ ኣውስትራሊያ ናይ 'ምሕዝነት' መንፈስ ኣሎ። እዚ ማለት ኣብ ጊዜ ፀገም ንሕግዝ ሓገዝ'ውን ንቕበል። ማሓዛ ቡዙሕ ጊዜ ዓርኪ እዩ። ፈጺምና ዘይንፈልጦ ጋሻውን ክኽውን ይኽእል እዩ። ማሓዛ ንሽማግለ ጎረቤት ዝብላዕ ክህብ፣ ንዓርኩ ናብ ናይ ሕክምና ቆፀሮ ብማኪና ክብዕስ ወይ ካዓ ቦይኑ ንዝኾነ ሰብ ፀው ከይብሎ ክፃውቑ ይኽእል እዩ።

በዚ ናይ ምሕዝነት መንፈስ ቡዙሓት ውልቀ ሰባትን ጉጅለታትን ኣብ ናይ ማሕበረሰብ ሠናይ ግልጋሎት መውሃቢ ኮይኖም ንኻልኣት ይሕግዙ። ንስኻ/ኺ እውን ሠናይ መገልገላይ ምኳን ይክእል እዩ። ሠናይ መገልገላይ ምኳን ብጣዕሚ ዘሓገስ ክኽውን ይኽእል እዩ። ፍልጠት ንምርካብ፣ ሓዲሽ ክእለት ንምምሃርን ምስ ናይ ኣውስትራሊያ ማሕበረሰብ ዝህሉ ምቕርራብ ንክፃቢ ፅቡቕ ኣጋጣሚ እዩ። መንግሥትና ንፅጉማት ኣውስትራሊያውያን ብሰኻል ስክፍሪቲን ብኻልኣት ኣገልግሎታትን ኣቢሉ ይድግፍ እዩ።

ካልኦት ነፃነታት

ናይ ምዝራብን ሓሳብካ ናይ ምግላፅን ነፃነት

ናይ ምዝራብ ነፃነት ሰባት ክብልዎን ክፅሕፍዎን ዝሓሰብዎን ከምኡውን ሓሳብዎ ምስ ካልኦት ክዘራረቡሉ የኽእሉዎም። ሓሳብካ ናይ ምግላፅ ነፃነት ናይ ሰባት ኣረኣኦም በኣርት፣ ብፊልም፣ ብመዚቃን ብፅሑፍን ንኽገልፁ የኽእሉዎም።

ኣብ ኣውስትራሊያ ብዛዕባ ዝኾነ ኣርእስቲ ዝሓሰብናዩ ንውልቀ ይኹን ንህዝቢ ክንፅሕፍ ነፃ ኢና። ኮይኑ ግና ንኻልኦት ክንጎድኡ ኣይንኽእልን።

ኣውስትራሊያውያን ንናይ መንግሥቲ ውሳኔን ሕግን ብሰላማዊ መንገዲ ክቃወሙ ነፃ እዩም

ጉጉይ ክሲ ምቕራብ፣ ካልኦት ሕጊ ንኽጥሕሱ ምትብባዕ ኮነ ናይ ካሊኦ ሥራሕ ምጉዳኦ ኣይንኽእልን። ናይ ውልቀ ሰብ ፅቡቕ ሽም ብናይ ሓሶት ሓበሬታ ከይጠፍኦ ንምሕላው ዘኽእሉ ሕግታት ኣለው።

ብምኽኒያት ባህሎም፣ ዓሌቶም ወይካዓ መሠረቶም ካልኦት ሰባት ንኽፀልእዎም ምፍታን ኣንፃር ሕጊ እዩ።

ምስ ካልኦት ሰባት ብውልቀ ኾነ ኣብ ቅድሚ ሕዝቢ ንናይ ማሕበራዊ ኾነ ፖለቲካዊ ጉዳይ ተራኺብና ንምዝርራብ ነፃነት ኣለና። መንግሥትና ክንወቅስ፣ ብሰላማዊ መንገዲ ክንቃወምን ሕጊታት ንኽቅየሩልና ዘመቻ ክንገብር ንኽእል ኢና።

ናይ ካልኦት ሰባት ናይ ምዝራብን ሓሳብካ ናይ ምግላፅ ነፃነት ክነኽብር ግድነት እዩ።

ጋዜጣታት፣ ቴሌቪዥንን ራዲዮንን ሓደ ዓይነት ነፃነት ኣለዎም።

ናይ ማሕበር ነፃነት

ኣውስትራሊያውያን ኣብ ዝኾነ ሕጋዊ ድርጅት ከም ናይ ፖለቲካ ፓርቲ፣ ትሬድ ዩንዮን፣ ናይ ሃይማኖት፣ ባህላዊ ወይ ካዓ ማሕበራዊ ጉጅለ ክንሳተፍ ነፃነት ኣለና። ሰባት ኣይንሳተፍን ኢሎም ንምውሳኽን ይኽእሉ እዮም።

ኣውስትራሊያውያን ምስ ካልኦት ሓቢሮም ንናይ መንግሥቲ ወይ ካዓ ናይ ድርጅት ሕጊ ክቃወሙ ይኽእሉ እዮም። ኮይኑ ግና ኩሎም ተቃውሞታት ኣብ ውሽጢ ሕጊ ክኾኑ ግድን እዩ። እዚ ማለት ተቃውሞታት ሰላማዊ ኮይኖም ሰባትን ንብረትን ዘይጎድኡ ክኾኑ ግድን እዩ።

ናይ ሃይማኖትን ናይ ዓለማዊ ምምሕዳርን ነፃነት

ኣውስትራሊያ ናይ ጁደዮ - ክርስትና እምነት ውርሲ ዘለዋ ኾይና ቡዙሓት ኣውስትራሊያውያን ክርስትያን ከምዝኾኑ ይገልፁ። ኣውስትራሊያ ኣብ ስቕለት፣ ፋሲካን ልደትን ዕለታት ዝኽበሩ ሕዝባዊ በዓላት ኣለውዋ።

ኮይኑ ግና ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ዓለማዊን ሃይማኖትን ዘይፈለገ እዩ። እዚ ማለት ዕላዊ ብሄራዊ ሃይማኖት የለን ማለት እዩ።

ሥነ ሥርዓት እቲ ሃይማኖት ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ካሳብ ዘይጣሓስ ጊዜ ናይ ኣውስትራሊያ ህዝቢ ዝመረፀ ሃይማኖት ክክተል ነፃ እዩ። ካብ ክርስትና ወፃኢ ቡድኒዝም፣ እስልምና፣ ሂንዱዝም፣ ጁዳይዝምን ካልኦት ቡዙሓት ሃይማኖታትን ኣብ ኣውስትራሊያ ብነፃነት ይካየዱ።

ኣውስትራሊያውያን ሃይማኖት ዘይምኽታል ነፃነት እውን ኣለዎም። እቲ መንግሥቲ ንኹሎም ዜጋታት ዘደለየ ሃይማኖት ይኹን እምነት ይሃሉዎም ንኹሎም ማዕረ ይሪኦም።

እዚ በዝሒ ሃይማኖት ንኣውስትራሊያ ሕብረ - ባህላዊ ሃገር ክትከውን ይገብራ።

ብዙሓት ሃይማኖታት ዝማሓደሩሉ ሕግታት ኣለውዎም። እዞም ሃይማኖታዊ ሕግታት ግና ናይ ኣውስትራሊያ ሕግታት ኣይኮኑን። ንኣብነት ኣፈፃፀማ ፍትሕ እንተወሰድና ውላድ ምስ መን ይፀንሐ ዝበልን ንብረት ምምቻልን ሓዊሱ ብናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ዝፀደቐ ሕጊ መሠረት ይፍፀም። ኩሎም ኣውስትራሊያውያን በዚ ሕጊ ሓለዋ ክረኽቡ መብት ኣለዎም። ዝተወሰኑ ሃይማኖታዊ ወይ ካዓ ባህላዊ ሥነ ሥርዓታት ንኣብነት ኣብ ሓደ ጊዜ ካብ ሓደ ሰብ ንሓዕሊ ምምርዓው ዝፈቐዱ ኾይኖም እዚኦም ካብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ወፃኢ እዮም።

ማዕርነትና

ማዕርነት አብ ኣውስትራሊያ

ናይ ሓደ ሰብ መስል ብምኽኒያት ሶታ፣ ዓሌት፣ ኣካል ምጉዳል ወይ ካዓ ዕድመ ካብ ካሊኦ ሰብ ብዝተፈለየ ብኣድልዎ ከይፍፀም ዝገብሩ ቡዙሓት ሕግታት ኣብ ኣውስትራሊያ ኣለው።

ናይ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ማዕርነት

ኣብ ኣውስትራሊያ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ማዕረ መስል ኣለዎም። ብምኽኒያት ሶታ ንሓደ ሰብ ምንፃል ካብ ሕገ ወፃኢ እዩ።

ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ብዛዕባ ውልቀ ጉዳዮም ከም ሓዳር ዝመስል ጉዳይ ባዕሎም ዝመረፅዎ ክፍጽሙ መስል ኣለዎም፤ ብምፍርራሕ ወይ ካዓ ብሓይሊ ከይፍፀም ዝገብር ሕገ ኣሎ።

ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ኣብ ትምህርቲ ምርካብ ማዕረ መስል ኣለዎም። ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ከድምፁን ናብ ፓርላማ ክምረፁን ይኽእሉ። ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ወታደራዊ ሓይሊን ፖሊስን ካኣትዉ ይኽእሉ። ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ኣብ ቤት ፍርዲ ማዕረ ይዳነዩ።

ናይ ዕድል ማዕረ ተጠቓምነት

ኣውስትራሊያውያን ኣብ ሕብረተሰብና ብዘሎ መደብ ምክፍፋል ኣይኣምኑን። ብኣንፃሩ ኹሉ ኣብ ዝጓዝሉ ኣንፈት ‘ፈይር ጎ’ ዝኾን ቁኑዕ ሕብረተሰብ ንኣምን። እዚ ማለት ሓደ ሰብ ኣብ ሂወቱ ዝፍፀሞም ተግባራት ናይ ጥንኩር ፃዕሩን ፍሉይ ክእለቱን እምበር ናይ ሃፍቱን መንነቱን ውዕኢት ኣይኮኑን ማለት እዩ። ንኣብነት ሓደ ሰብ ሥራሕ ክረክብን ብሥርሒ ክፃቢን እንተኾይኑ ብመሠረት ፍልጠቱ፣ ክእለቱን ተሞክሮን እምበር ብመንነቱ ክኸውን ኣይግቦኦን።

ኣውስትራሊያ ብፃዕሮምን ብፋሉይ ክእለቶምን መራሕቲ ትካላት፣ ሞያ፣ ኣርት፣ ህዝባዊ ግልጋሎትን ስፖርትን ናይ ዝኾኑ ቡዙሓት ሰባት ታሪኽ ኣለዋ።

ኣብ ኣውስትራሊያ ዘለው ሰባት ዝደለዩ ሃይማኖት ክኸተሉ ነፃ እዮም

ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ሓይሊ ምድሪ፣ ሓይሊ ባሕሪ ኮነ ሓይሊ ኣየር ክላተፋ ይኽእሉ።

ኩሎም ኣውስትራሊያውያን ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኣትዮም ክማሃሩ ዕድል ኣለዎም

ናይ ኣውስትራሊያ ዜግነት ሓላፊነትን ረብሓን

ከምናይ ኣውስትራሊያ ነባራይ ኣብ ነፃን ዲሞክራሲያዊን ሕብረተሰብ ምንባር ኣስተማቂርካዮ/ክዮ ኣለኻ/ኺ። ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ብምኻን ሓደሽቲ ሓላፊነታት ኣለዉኻ/ኺ። ቁሩባት ሓደሽቲ ጥቕምታት'ውን ኣለዉኻ/ኺ።

ሓላፊነት - ንኣውስትራሊያ ዝዋሃብ

ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ እዞም ዝሰዕቡ ክፍፀሙ ግድን እዩ፡

- ሕጊ ምኽባር
- ኣብ ፈደራላዊን ክልላዊ ምርጫን ኣብ ህዝበ ውሳኔን ጊዜ ድምፂ ምሃብ
- ኣድላዪ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ኣውስትራሊያ ምሕላው
- ፃውዒት ኣብ ዝቐርበሉ ጊዜ ኣብ ፍርዲ ምሃብ ምስታፍ።

ረብሓታት - ካብ ኣውስትራሊያ ዝዋሃብ

ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ እዞም ዝሰዕቡ መሰላት ይህልዉ፡

- ኣብ ፈደራላዊን ክልላዊ ምርጫን ኣብ ህዝበ ውሳኔን ጊዜ ድምፂ ምሃብ
- ኣብ ናይ ሕዝባዊ/መንግሥታዊ ቢሮታት ወይ ካዓ ናይ ኣውስትራሊያ ወታደራዊ ሓይሊ ናይ ሥራሕ ተቐጺርካ ምሥራሕ
- ናይ ፓርላማ ተመራፂ መኳንን
- ናይ ኣውስትራሊያ ፓስፖርት ምውፃእን ናብ ኣውስትራሊያ ደጊምካ ብነፃነት ምእታውን
- ካብ ኣውስትራሊያ ወፃኢ ኾይንካ ካብ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥታዊ ኣካል ሓገዝ ምርካብ
- ካብ ኣውስትራሊያ ወፃኢ ዝተወለዱ ችልቡ ብምኽኒያት ወለዶ ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ምምዝጋብ።

ሓላፊነት

ሕጊ ምኽባር

ኣብ መንግሥቲ ዘለዉ ተወክልቲና ሥርዓት ዘለዎ፤ ነፃን ደሕንነቲ ዝተሓለወ ሕብረተሰብ ንክህሉን መስልና'ውን ንክሕሉ ሕጊ የውፅኡ፡ ኩሎም ኣውስትራሊያውያን ካዓ ብናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ፤ ብናይ ክልል ፓርላማን ከባብያዊ መንግሥቲ ዝወፁ ሕግታት ክክብሩ ግድን እዩ።

ብዛዕባ ዝተወሰኑ ሕግታት ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ 3ይ ክፋል መንግሥቲን ሕጊ ኣብ ኣውስትራሊያ ኣብ ዝብል ርእሲ ክርክብ ይከኣል እዩ።

ኣብ ፈደራላዊን ክልላዊ ምርጫን ኣብ ዓርሰ ውሳኔ ጊዜን ድምፂ ምሃብ

ድምፂ ምሃብ ንኹሎም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋታት ጠቓሚ መስልን ሓላፊነትን እዩ። ኣብ ፓርላማ ንዝውክሉ ሰባት ነድምዕ። እዚ ብምንባር ኩልና እዚ ዓፄ ዝማሓደረሉ ኣገባብ ንገልጽ፤ ንናይ ኣውስትራሊያ መፃኢ ጊዜ'ውን እጃምና ነወፍይ።

ከም ዜጋ በቢጊዚኡ ንፈደራላዊን ክልላዊ መንግሥቲን ምርጫ ድምፂ ይወሃብ። ሓሓሊፉ ካዓ ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ንምቕያር ህዝበ ውሳኔ ክግበር ከሎ ድምጺ ይዋሃብ። ብዛዕባ ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ 3ይ ክፋል መንግሥቲን ሕጊ ኣብ ኣውስትራሊያ ኣብ ዝብል ርእሲ ክርክብ ይከኣል እዩ።

ኣብ ኣውስትራሊያ ኣብ ናይ ፈደራላዊን ክልላዊ ምርጫን ጊዜ ድምጺ ምሃብ ግድነት እዩ። 18 ዓመት ዝዕድመኦም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋታት ናይ ምርጫ ፎርም/ቅጥዒ መሊኦም ሽሞምን ኣድራሻኦምን ኣብ ምርጫ ቤት ጽሕፈት ከመዝግቡ ግድነት እዩ።

ኣብ ከባቢያዊ ምምሕዳር ምድማጽ ኣብ ሓደ ሓደ ክልላዊ መንግሥቲታት ግድንት ኣይኮነን።

ኣብ ፈደራላዊን ክልላዊን ከባቢያዊን ምርጫ ብምስታፍ ድምጽና ነስምዕ

ኣድላዪ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ኣውስትራሊያ ምሕላው

ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ወታደራዊ ሓይሊ ምስታፍ ኣብ ነፃ ፍቓድ ዝተመስረተ ኾይኑ ኣድላዪ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ነታ ሃገርን እትነብረሉ ህይወትን ንምሕላው ኩሉ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ቆረቆሮ ብሓባር ክላዓል ግና ብጣዓሚ ኣገዳሲ እዩ።

ፃውዓኢት ኣብ ዝቐርበሉ ጊዜ ኣብ ፍርዲ ምሃብ ምስታፍ

ናይ ፍርዲ ምሃብ ኣገልግሎት ዕድሚኡ 18 ዓመት ወይካዓ ንላዕሊ ንዝኾኑ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋታት ግዴታ እዩ። ናይ ፍርዲ ወሃብቲ ጉጅለ ማለት ተራ ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ኣውስትራሊያውያን ናይ ቤት ፍርዲ ማስረጃ ሰሚዖም ሓደ ሰብ ጥፍኣተኛ እዩ ወይካዓ ኣይኮነን ኢሎም ዝውስኑሉ ጉጅለ ማለት እዩ።

ማንኛውም ኣውስትራሊያዊ ኣብ ናይ ምርጫ መዝገብ ዝሠፈረ ኣብ ንናይ ፍርዲ ግልጋሎት ክፀዕን ይከኣል እዩ።

ናይ ፍርዲ ምሃብ ኣገልግሎት ናይ ፍትሒ ሥርዓት ነፃን ግልፅን መኳኑ ንምርግጋዕ ይሕገዝ።

ረብሓታት

ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ህዝባዊ/መንግሥታዊ ቢሮን ወተሃደራዊ ሓይሊን ሥራሕ ተቐባርካ ምሥራሕ

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ እንተኾይንካ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ህዝባዊ ኣገልግሎትን ሥራሕቲ ንምስታፍ ክተምልክት ይኽኣል፤ እዚ'ውን ንናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ሥራሕቲ ንኣብነት ኣብ ሰንተርሊንክ/Centrelink፣ ሚዲኬር/Medicare ወይካዓ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ታክስ ቤት ጽሕፈት/Australian Taxation Office ተቐባር ክሠርሕ ይኽኣል።

ከምኡ'ውን ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ኣብ ውታደራዊ ሓይሊ (ምደሪ፣ ባሕሪን ኣየር ሓይሊን) ተቐባር ንክሠርሕ መሰል ኣለዎ።

ናብ ፓርላማ ናይ መኳንን ድልየት

18 ወይካዓ ልዕሊ 18 ዓመት ዕድሜ ዝኾነ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ኣብ ፈደራል ወይካዓ ክልል ፓርላማ ተመራፃይ ንምኳን እንተደልዩ ይኽኣል እዩ። ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ምግልጋል ክብርን ፅኑዕ ሓላፊነትን ዝሓዘ ተግባር እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ፓስፖርት ምውፃእን ናብ ኣውስትራሊያ ደጊምካ ብነፃነት ምእታውን

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ብመኳንን ኣብ ኣውስትራሊያ ብነፃ ናይ ምንባር መሰል ይህሉ።

ናይ ኣውስትራሊያ ፓስፖርት ንምሓዝ ምጥያቕ ይከኣል። ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ናብ ወፃኢ ንምኻድን ተመሊስካ ንምምፃእን ነፃነት ይህሉ። ናብ ኣውስትራሊያ ተመሊስካ ንምምፃእ ሺዛ ኣየድልን።

ካብ ኣውስትራሊያ ወፃኢ ኾይንካ ካብ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥታዊ ኣካል ሓገዝ ምርካብ

ኣብ ቡዙሓት ሃገራት ናይ ኣውስትራሊያ ኢምባሲ፣ ላዕለዋይ ኮሚሽን ወይ ካዓ ቆንሰላ ቤት ጽሕፈት ኣሉ። ስለዚ ኣብ ወፃኢ ኾይንካ ካብ ናይ መንግሥቲ ኣካል ሓገዝ ክድለ ኽሎ ምስታት ይከኣል እዩ።

እዚ ከም ናይ ዕግርግርን ናይ ተፈጥሮ ድንገተኛ ሓደጋታትን የጠቓልል። ናይ መንግሥቲ ተወክልቲ ሓደጋ፣ ከቢድ ሕግም ወይካዓ ሞት እንተጋጠሙ ናይ ድንገተኛ ፓስፖርት፣ ምኽርን ደገፍን ክህቡ ይኽእሉ እዮም።

ኣብ ወፃኢ ዓዲ ዝርከብ ሰብ ናይቲ ዓዲ ሕጊ ከኽብር ግድን እዩ።

ካብ ኣውስትራሊያ ወፃኢ ዝተወለዱ ቆልዑ ብምኽኒያት ወለዶ ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ምምዝጋብ

ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋታት ኣብ ወፃኢ ዝተወለዱ ደቂ ክህልውዎም ይኽእሉ። ነዚኦም ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ጌርም ከመዝግብዎም ይኽእሉ እዮም። እዚኦም ካዓ ልክዕ ከምቶም ኣብ ኣውስትራሊያ ዝተወለዱ ቆልዑ ናይ ዜግነት መሰልን ሓላፍነትን ይህልዎም።

ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕብረተሰብ ዝህሉ ተሳትፎ

ኣውስትራሊያ ኩሎም ዜጋታት ናይ ሕብረተሰብ ተሳትፎ ክገብሩ ተታብብዕ። ናይ ሕብረተሰብ ተሳትፎ ዝገብሩ ዜጋታት ንኣውስትራሊያ ብቡዙሕ መንገዲ የወፍዩ። ምስ ጎረባብትን ኣብ ከባቢ ማሕበረሰብን ምስታፍ ይከኣል። ኣብናይ ማሕበራዊን ህዝባዊን ሠናይ ተግባር ምስታፍ ይከኣል። ኣብናይ ኣርትን ባህላዊን ውድባት ምስታፍ ይከኣል። ኣብናይ ፖለቲካዊ ህይወት'ውን ብንጥፈት ምስታፍ ይከኣል።

ታክስ ምኽፋል'ውን ንናይ ኣውስትራሊያ ሕዝቢ ብቐጥታ ኣስተዋዕሉ ዝግበረሉ እቲ ካለኦ ጠቓሚ መንገዲ እዩ። ታክስ ካብ ተቐባርካ ምሥራሕ ዝርከብ መሃዶ፣ ካብ ነገድካ ወይ ካዓ ካብ ዓብዪ ትካል ካብ ዝርከብ እቶት ዝኽፈል እዩ።

እቶም ቡዙሓት ረብሓታት ኣውስትራሊያውያን ክጥቀሙሎም ዝኽእሉ ብምኽኒያት ታክስ እዩ። ታክስ ከምናይ ጥዕናትምህርቲ፣ መከላኸሊ ሓይሊ፣ ፅርጊያን ባቡር ሃዲድን ከምኡ'ውን ንማሕበራዊ ደሕንነት (ሶሻል ስኪዩሪቲ) ግልጋሎት ንምትግባር ይውዕል። ብምሥራሕ ታክስ ብምኽፋልን እዞም ኣድለይቲ ናይ ህዝቢ መገልገሊታት ንክሥርሑ ንናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ምድጋፍ ይከኣል። እዞም ግልጋሎታት ኣውስትራሊያ ነዚ ሎሚ ዘላቶ ሠላማዊን ምዕብልቲ ሃገርን ክትከወን ይሕግዙ። ክልላትን ከባቢ ምምሕዳርን'ውን ንግልጋሎት ዝኸውን ወጪ ንምሽፋን ታክስ ይእክቡ እዮም።

ታክስ ምኽፋል ብሕጊ ዝድገፍ ኮይኑ ናይ ኣውስትራሊያ ታክስ ቤት ጽሕፈት/ATO ካብ ውልቀ ሰባትን ካብ ንግዲ ትካልን ታክስ ይእክብ። እዚ ቤት ጽሕፈት ኩሎም ዜጋታት ክኸፍሎም ዝግባእ ትኽክለኛ መጠንን ናይ ታክስ መስሎምን ግደተኦምን ንክፈልጡ ይገብር።

3ይ ክፋል

መንግሥትን አብ ኣውስትራሊያ ዘሎ ሕጊን

ካብ'ዚ ጊዜ'ዚ ንዳሓር፣ አብ ትሕቲ ፈጣሪ፣*

ንኣውስትራሊያን ሕዝባን ተአማናይ ክኸውን ቃል ይሓቱ፣

ናይ ዲሞክራሲ እምነቶም ይካፈል፣

መብቶምን ነጻነቶምን የኽብር

ሕጎም'ውን ተቐቢለ ይእዘዝ።

* ኣደ ውልቀ ሰብ ኣብ 'ትሕቲ ፈጣሪ' ንዝብሉ ቃላት ንምጥቃም ወይ ካዓ ንዚይ ምጥቃም ክመርጽ ይኽእል'ዩ።

መንግሥትን አብ አውስትራሊያ ዘሎ ሕጊን

አብ ናይ ዜግነት ክብረ በዓል ናይ አውስትራሊያ ሕጊ ክቕበልን ከክብርን ቃል ይሓቱ ኢልኩም/ክን ኔርኩም። ስለዚ ናይ አውስትራሊያ ናይ መንግሥቲ ሥርዓት፣ ሕጊ አብ ናይ ፓርላማ ዲሞክራሲ ከመይ ኢሉ ከምዘወጽእን ሕጎታት ከመይ ከምዘግዛደሩን ምርዳኦን ኣገዳሲ እዩ። ከም ዜጋ መጠን እዚ ሃገር አብ ዝግዛደረሉ ኣገባብ ከመይ ጌርካ ሓሳብካ ከምትገልፅ'ውን ምፍላጥ ጠቓሚ እዩ።

ሓሳብ ዝግለፀሉ ኣገባብ

ድምጺ ብምሃብ

አብ አውስትራሊያ 18 ዓመትን ካብ 18 ዓመት ንላዕሊ ዕድመ ዘለዎም ዜጋታት ንፈደራል ምርጫ ከድምፁ ክምዝገቡ ግዴታ እዩ። ድምጺ ብምሃብ አብ ፓርላም ዝውከል ሰብ ምምራፅ ይከኣል። ብጉቡኦ እንድሕር ምዝገባ መራፅነት ዘይተኻይዱ አብ ምርጫ ጊዜ ድምጺ ምሃብ ኣይከኣልን።

አብ ናይ ምርጫ መዝግብ ዝሰፈረ ሰብ አብ ናይ ፈደራል ኮነ ክልል ምርጫ ድምጺ ክህብ ግድነት እዩ። አብ ምርጫ ጊዜ ብዘይ ቡቕዕ ምክኒያት ድምጺ ዘይሃበ ሰብ መቐግዕቲ ይኸፍል። ድምጺ ምሃብ ግድነት ዝኾነሉ ምክኒያት ኩሉ ሰብ ዝመረጸም ተወክልቲ መኳኖም ዝረጋገፀሉ መንገዲ እዩ።

ናይ አውስትራሊያ ምርጫ ኮሚሽን /AEC ናይ ኮመንዌልዝ ወኪል እዩ። እዚ ኮሚሽን ናይ ፈደራል ምርጫን ህዝበ ውሳኔን የካይድ ከምኡውን ናይ ኮመንዌልዝ ናይ ምርጫ መዝገብ ይከታተል። እዚ ኮሚሽን ንመረጽቲ ፍትሓዊን ቁኑዕን ምርጫ ንክኾነሉም ይሕግዝ። እዚ ኮሚሽን ካብ ኢድ መንግሥቲ ወፃኢ እዩ። ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ኾኑ ናይ መንግሥቲ ኣካላት በዚ ኮሚሽን ንዝሓልፍ ውሳኔ ፀቕጢ ክገብሩ ኣይክእሉን። ድምጺ ብሚሽጥራዊ ወረቐት ስለዝወሃብ ነቲ ዝድለ ሕፁይ ብናፅነት ብዘይፍርሒ ምምራጽ ይከኣል። ንመን ድምጺ ከምዝተዋሃበ ማንም ሰብ ክርኢ ኣይክእልን። ሓደ ሰብ ንመን ከምዝመረፀ ንክልኦት ሰባት ክዛርብ ይክእል እዩ፤ ንክልኦት ንክዛረብ ግን ማንም ከገድዶ ኣይክእልን።

ንተውከልቲኻ ጉዳይካ ምቕራብ

አብ አውስትራሊያ ናብ ተወክልቲኻ ጉዳይካ ናይ ምቕራብ መሰል ኣሎ። እቲ ፓርላማ ሓድሽ ሕጊ ንምውፃእ ወይ ካዓ አብቲ ዘሎ ሕጊ ለውጢ ንምግባር ክዳሎ ኽሎ ሪፑብሊክን ናብ ፓርላማ ክቐርብ ይክእል እዩ። ንኣብነት ኣብቲ ዘሎ ናይ ስደተኛታት ሥርዓት መግሓዮሽ ሓሳብ ክህሉ ኽሎ ምስ ናይ ከባቢ ናይ ፓርላማ ኣባል ቐፀሮ ሒዝካ ምዝርራብ ይከኣል እዩ። ደብዳቤ ፅሕፍካ ሓሳብካ ምግላፅ'ውን ይከኣል እዩ።

በዚ መንገዲ አውስትራሊያውያን አብ ናይ መንግሥቲ ሕጊን ፖሊሲን ምውፃእ ዘለዎም ሓሳብ ይገልፁ።

ናይ መንግሥቲ ሥርዓት ብኸመይ ተጣይኹ?

ፈደሬሽን

ቅድሚ 1901 አውስትራሊያ ሽዳሽተ ዓርሰን ዘግሓድራ ዝተፈላለያ ናይ እንግሊዝ መግዛእቲ ዝሓዘት እያ ኔራ።

አብ ውሽጢ ትሕቲ ግዝኣተን ነንሕድሕደን ንናይ ባዕለን ሕገ መንግሥቲን ንወታደራዊ ሓይሊ፣ ሥርዓት ሰደት፣ ፖስታ፣ ንግዲን መጓዣን ዝምልከት ሕጊ ነይሩዎን።

ሰባት ብዝተፈላልዩ ምክኒያታት እተን ተፈላልይን ዝርከባ መግዛእታት ናብ ሓደ ተጠርኒፊን ሓነቲ ሃገረ አውስትራሊያ ንምትካል ድልዩት ነይሩዎም። ንግድን መጓዣን ኣብተን ሞንጎ መግዛእቲ ክባርን ዝሓልን እዩ ኔሩ። አብ ዶብ ሕጊ ንክክበር ምግባር ኣፀጋሚ ኔሩ። እተን ተፈላልዩን ዝርከባ መግዛእቲ ናይ ወታደራዊ ሓይሊ ሥርዓተን ዱኹም እዩ ኔሩ። እቲ ቁም ነገር መንነት መልክዕ ሃገረ አውስትራሊያ ምሓዝ ጅሚሩ። ናይ ስፖርት ጉጅሊታት አብ ናይ ዓለም ግጥም አውስትራሊያ ይውክላ ኔረን፤ ፋሉይ ናይ አውስትራሊያ ባሕሊ አብ ውሩያት ደርፊ፣ ግጥሚ፣ ታሪኽን ኣርትን እናዓበዩ መጸኡ።

እታ ሃገር ሓደ ምግባር ከቢድ ሥራሕ ኔሩ፤ ድሕሪ ነዊሕ ጊዜ ግና እቲ ሓንቲ ሃገረ አውስትራሊያ ዝብል ሓሳብ ሓቂ ኾይኑ። አውስትራሊያውያን ሃገሮም ብዘይ ናዕቢን ደም ምፍሳስን ብምርድዳኦን ብህዝበ ውሳኔን ሓንቲ ሃገር ኮይና ስለዝወፀት ይኾርዑ።

አብ ጥሪ 1/1901 እተን መግዛእቲ ‘ኮመንዌልዝ አውስትራሊያ’ ተባሂሉ ብዘፀዋዕ ናይ ክልላት ፈደሬሽን ተኣሳሲረን ሓደ ኾይነን።

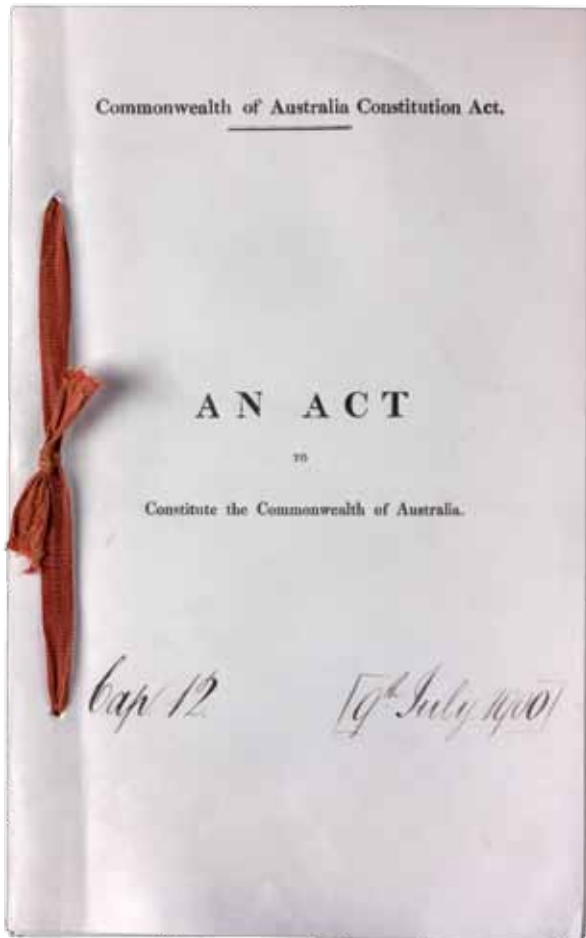
ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ

ብኮመንዌልዝ ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ኣንቀፅ ሕጊ 1900 ዓ.ም ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ዝምረሓሉ መሠረታዊ ሥርዓት ዝሓዘ ሕጋዊ ሰነድ እዩ። ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ንመጀመርታ ጊዜ ናይ እንግሊዝ ናይ 1900 ናይ ፓርላማ ክፋል ኣንቀፅ ኮይኑ እዩ ዝወጀቑ። ኣብ ጥሪ 1/1901 እቲ ሕገ መንግሥቲ ኣብ ተግባር ምስ ወዓለ እተን ናይ ኣውስትራሊያ መግዛእቲ ናብ ርእሳ ዝኸአልት ሓንቲ ሃገር ‘ኮመንዌልዝ ኣውስትራሊያ’ ተጠርኒፈን።

ብቲ ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ናይ ህዝቢ ተወክልቲን ሓጋጊ ኣካል ሰኔትን ዝሓዘ ናይ ኣውስትራሊያ ኮመንዌልዝ ፓርላማ ተጣይሹ። ብቲ ሕገ መንግሥቲ ናይ ኣውስትራሊያ ሕጊ ዘተግብርን ዘተርጉምን ሥልጣን ዘለዎ ናይ ኣውስትራሊያ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ተጣይሹ።

ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ክቐየር ዝከአል ፋሉይ ድምጺ ብዝዋሃበሉ ህዝበ ውሳኔ እናተባሃለ ብዘዕዋዕ መንገዲ ጥራሕ እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ክቐየር እንተኾይኑ ኣብ ህዝበ ውሳኔ ናይ ኣብዛኣ ዕጽፊ ድምጺ ክህሉ ኣለዎ። እዚ ማለት ኣብ መብዛኢተን ምምሕድዳር ክልላት ብበዝሒ ድምጺ ዝሃቡን ከምኡ’ውን ኣብ ሙሉእ ሃገር ብበዝሒ ድምጺ ዝሃቡን ነቲ ለውጢ እንተደልዮምዎ እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ

ናይ መንግሥቲ ሥልጣን ብኸመይ ቁፅፅር ይግበረሉ?

ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ሥልጣን ኣብ ሞንጎ ሠለስተ መሓውር መንግሥቲ ይመቅሎ። እዚ ሓደ ሰብ ወይካዓ ሓደ ጉጅለ ሥልጣን ወኒኑ ንኣውስትራሊያ ከዩማኣድራ ጠጠው ንምባል ዝተገበረ እዩ።

ሕጊ ናይ ምውፃእ ሥልጣን

ፓርላማ ሕጊ ናይ ምውፃእን ምልዋጥ ሥልጣን ኣለዎ። ፓርላማ ብናይ ኣውስትራሊያ ህዝቢ ዝተመረፀ ተወክልቲ ዝተጣየሽ እዩ።

ናይ ፈፃሚ ሥልጣን

ናይ ፈፃሚ ሥልጣን ነቲ ዝወፀ ሕጊ ኣብ ተግባር ንክውዕል ምግባር እዩ። ፈፃሚ ኣካል ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ሚኒስቴር ቢሮታትን ርእሰ ብሄርን ዝሓዘ እዩ። ሕድ ሕድ ሚኒስቴር ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ንዝኾኑ ናይ መንግሥቲ ቢሮታት ብሓላፍነት የማኣድር።

ናይ ፍትሒ ሥልጣን

ዳኛታት ሕጊ ናይ ምትርጓምን ኣብ ተግባር ንክውዕል ናይ ምግባርን ሥልጣን ኣለዎም። ቤት ፍርድን ዳኛታትን ካብ ኢድ ፓርላማን መንግሥቲን ወፃኢ እዮም።

እዞም ሥልጣናት ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ተፃሒፎም እዮም።

ናይ ኣውስትራሊያ ርእሰ ምምሕዳር መን እዩ?

ናይ ኣውስትራሊያ ርእሰ ምምሕዳር ናይ ኣውስትራሊያ ንግሥቲ ክብርቲ ንግሥቲ ኤልሳቤት II እዩ።

ኣብ ኣውስትራሊያ እታ ንግሥቲ ኣብ ናይ መንግሥቲ ዕለታዊ ሥራሕ ትፃወቶ ግደ የለን። እታ ንግሥቲ ካብ ናይ ኣውስትራሊያ ጠቕላይ ሚኒስቴር ብዝቐርበላ ምክሪ መሠረት ኣብ ኣውስትራሊያ ዝውክላ ርእሰ መንግሥቲ ሹመት ትህብ። እዚ ርእሰ መንግሥቲ ካብ ኩለን ናይ ፖለቲካ ፓርቲታት ነፃ ኾይኑ ይሠርሕ።

ኣብ ሕድ ሕድ ክልል'ውን ናይታ ንግሥቲ ተውካሊ ኣማኣዳሪ ዝሸየም ኮይኑ ሓላፍነቱ ከምቲ ናይ ርእሰ መንግሥቲ እዩ።

ንጉሣዊ ምምሕዳር

ኣውስትራሊያ ብንጉሣዊ ምምሕዳር ትካየድ። ንጉሣዊ ምምሕዳር ማለት ናይ ሓደ ዓዲ ርእሰ ምምሕዳር ንጉሥ ወይ ንግሥቲ ኾይኑ/ና ቢቲ ሕገ መንግሥቲ ዝምራሕ ይኸውን ማለት እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ናይ ፓርላማ ዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ቅድሚ ብዙሕ ዓመታት ብዝወፀ ናይ እንግሊዝ ሥርዓት ዝተመሥረተ እዩ። ኣብ ኣውስትራሊያ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ መራሒ ጠቕላይ ሚኒስቴር እዩ።

ናይ ርእሰ መንግሥቲ ግደ

እቲ ርእሰ መንግሥቲ፦

- ብናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ከም ሕጊ ኾይኖም ንዝወፁ ኩሎም ውሳኔታት ይፍርም (እዚ ናይ ርድል ስምምዕነት ይባሃል)
- ኣብ ሕጊ መቐፃፀሪ ይፍርም
- ኣብ ክብረ በዓላት ይርከብ
- ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲን ሚኒስቴራትን ከምኡውን ናይ ፈደራል ዳኛታትን ካልኦት ሰበ ሥልጣንን ሹመት የፅድቅ።

እቲ ርእሰ መንግሥቲ 'ሪስርቭ ፓውር' እናተባሃለ ዝፅዋዕ ኣብ ፋሉያት ኩነታት ዝጥቀመሎም ፋሉያት ሥልጣናት ኣለውዎ።

ናይ ኣውስትራሊያ ዝተወሰኑ መራሕቲ እንመን እዮም?

ርእሰ ምምሕዳር

ናይ ኣውስትራሊያ ንግሥቲ

ርእሰ መንግሥቲ

ኣብ ኣውስትራሊያ ናይ ርእሰ ምምሕዳር ወኪል

ኣማሓዳሪ

ኣብ ኣውስትራሊያ ነገሕድሕዲኡ ግዝኣት ኣማሓዳሪ ንናይ ርእሰ ምምሕዳር ወኪል እዩ

ጠቅላይ ሚኒስቴር

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ መራሕ

ርእሰ ክልል ምምሕዳር

ናይ ክልል መንግሥቲ መራሕ

ዋና ኣማሓዳሪ

ናይ ተሪተሪ መንግሥቲ መራሕ

ናይ መንግሥቲ ሚኒስቴር

ናይ ፓርላማ ኣባል ኾይኑ ብናይ መንግሥቲ መራሕ ዝተመርጸን እሞ ንመንግሥቲዊ ዝኾነ ሥራሕ ኣላፍነት ኣለዎ

ናይ ፓርላማ ኣባል

ኣብ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ውሽጢ ብኣውስትራሊያ ህዝቢ ዝተመረፀ ውኪል

ሓጋጊ ኣካል ሰኔተር

ኣብ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ውሽጢ ብናይ ምምሕዳር ግዝኣት ወይካዓ ተሪቶሪ ዝተመርጸ ውኪል

ከንቲባ ናይ ገጠር ፕረዚደንት

ናይ ከባቢ ምምሕዳር ወኪል

ኮንሱለር

ናብ ከባቢ ምምሕዳር ዝተመረፀ ኣባል

ካር ናይ ፓርላማ ቤተ መንግሥቲ ኣብ ካንቤራ ብ1927 ተኸፈቱ

ኣውስትራሊያ ብኸመይ ትማሓደር?

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ናይ ፈደራል መንግሥቲ ወይ ናይ ከመንጭዝ መንግሥቲ እናተባሃለ'ውን ይፅዋዕ እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ክልተ ኽፍሊ ኣለዎ፦

- ናይ ህዝቢ ተወክልቲ
- ናይ ክልል ተወክልቲ።

ናይ ክልቲኡ ኽፍሊ ኣባላት ኣብ ናይ ፈደራል ምርጫ ጊዜ ብህዝቢ ብቐጥታ ዝተመርፁ እዮም። ኣብ ናይ ፈደራል ምርጫ ጊዜ ንኽልቲኡ ነናይ ባዕሉ ተወክልቲ ይምረፁ።

ሓድሽ ናይ ፓርላማ ቤተ መንግሥቲ ብ1988 ኣብ ካንቤራ ተኸፈቱ

ናይ ህዝቢ ተወካዮች ቤት ምክር

ናይ ህዝቢ ተወካዮች ቤት ምክር ሓዳ ሓደ ጊዜ ታሕተዋይ ቤት ምክር ወይ ካዓ ናይ ህዝቢ ቤት ምክር እናተባሃል ይፅዋዕ እዩ።

አውስትራሊያ ብፈደራል ምርጫ ክልል ዝተሸገሸነት እያ። ኣብ ሕድ ሕድ ምርጫ ክልል ዘለው አውስትራሊያውያን ኣብ ናይ ህዝቢ ተወካዮች ቤት ምክር ዝቐመጥ ሓደ ወኪሎም ይምርፁ። እዚ ወኪል ናይ ፓርላማ ኣባል /MP ይባሃል።

ካብ ሕድ ሕድ ምምሕዳር ክልል/ግዝኣትን ተሪቶርይ ዝውከል ናይ ፓርላማ ኣባል በዝሒ ብናይ ብዝሒ ህዝቢ መሠረት ይፍፀም። ናይ አውስትራሊያ ህዝቢ ንናይ ህዝቢ ተወካዮች ቤት ምክር ብጠቕላላ 150 ወኪላት ይመርፁ።

ናይ ህዝቢ ተወካዮች ቤት ምክር ዋና ሥራሕ ኣብ ሓደሽቲ ሕጊ ወይ ካዓ ኣብ ዝልወጡ ሕጊ ዝቐርቡ ረቂቕ ሓሳባት ኣብ ግምት ምእታው፣ ምክታዕን ድምጺ ምሃብን እዩ። ናይ ፓርላማ ተወካዮች ካልኦት ንሃገር ኣብ ዝጠቐሙ ጉዳያት'ውን ምክር ይገብሩ እዮም።

ናይ ህዝቢ ተወካዮች ቤት ምክር

ሕጊ መወሰኒ ቤት ምክር/ሰኔት

ሰኔት/ሕጊ መወሰኒ ቤት ምክር ሓዳ ሓደ ጊዜ ላዕለዋይ ቤት ምክር፣ ናይ ክለሳ ቤት ምክር ወይካዓ ናይ መንግሥቲ ቤት ምክር እናተባሃል ይፅዋዕ።

ኣብ ሰኔት ናይ ህዝቢ በዝሒ በዝዩገድስ ኩለን ክልላት ማዕረ ውክልና ኣለወን። ካብ ሕድ ሕድ ክልል 12 ወኪላት ይህልዉ። ክልቲኦን መደንላንድ ተሪተሪ ነንሕድ ሕደን ክክልተ /2 ወኪል ይመርጃ። ብጠቕላላ 76 ወኪላት ዝምረፁ ኾኖም እዚኦም ሰናተር ተባሂሎም ይፅውዑ።

ሰነተራት እውን ኣብ ሓደሽቲ ሕጊ ወይካዓ ኣብ ዝልወጡ ሕጊ ዝቐርቡ ረቂቕ ሓሳባት ኣብ ግምት ብምእታው፣ ብምክታዕ ድምጺ ይህቡ እዮም። ኣብ ሃገር ዝጠቐሙ ጉዳያት እውን ምክር ይገብሩ እዮም።

ሕጊ መወሰኒ ቤት ምክር/ሰኔት

ናይ ከባቢ ምምሕዳር መንግሥቲ

ኣብ አውስትራሊያ 6ተ ክልላትን 2ተ መደንላንድ ተሪተሪ ኣለዋ። ሕድ ሕድ መንግሥቲ ናይ ባዕለን ሕገ መንግሥቲን ፓርላማን ኣለወን። ናይ ክልልን ተሪተሪ መንግሥቲ ማእኸሎም ኣብ ናይ ባዕለን ርእሰ ኸተማ እዩ።

ናይ ክልል መንግሥቲ መራሒ ፕረምየር (ክልል ኣማሓዳሪ) ክባሃል ከሎ ናይ ተሪተሪ ካዓ ቺፍ ሚኒስተር ይባሃል።

ናይ ክልል መንግሥታት ኣሠራርሓ ልክዕ ከም ናይ አውስትራሊያ መንግሥቲ እዩ። ኣብ ሕድ ሕድ ክልል ኣማሓዳሪ/ገብርኒር ናይ አውስትራሊያ ንግሥቲ ወኪል ኮይኑ ይሠርሕ። ኣብ ኖርዘርን ተሪተሪ ብገብርኒር ጀነራል/ርእሰ ብሄር ዝሸዩም ኣማሓዳሪ ይውክል። ናይቲ ኣማሓዳሪ ሥራሕን ሓላፍነትን ምስ ናይ ክልል ገብርኒር ተመሳሳሊ እዮም።

ህዝቢ ኣብ ከባቢኦም ዝውክሎም ሰብ ንናይ አውስትራሊያ መንግሥቲ ይመርፁ። እዞም ተወካዮች ናይ ክልል ወይካዓ ናይ ተሪተሪ ፓርላማ ተወካዮች ይኾኑ።

ናይ ከባቢ ምምሕዳር መንግሥቲ

ክልላትን ኖርዘርን ተሪተሪን ብኸባቢ ምምሕዳር ዝተሸገሸና እዮን። እዚ ከባቢያዊ ምምሕዳር ሲቲ፣ ግዝኣት፣ ኸተማ ወይ ካዓ መዘጋጃ ቤት እናተባሃል ክፅዋዕ ይከኣል። ሕድ ሕድ ከባቢ ናይ ባዕሉ ቤት ምክር ኣለዎ። እዞም ቤት ምክር ትልሚ ብምውፃእን ብምትግባርን ንማሕበረሰቦም ናይ ምግልግል ሓላፊነት ኣለዎም። ኣብ ሕድ ሕድ ከባቢ ምምሕዳር ዝርከቡ ነበርቲ ናይ ከባቢ ቤት ምክር ተወካዮች ይመርፁ።

እዞም አብ ሠልስተ ዝተመቐሉ መንግሥታዊ ብርክታት እንታይ ይሠርሑ?

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ሓላፍነት፦

- ታክስ ዝምልከት
- ሃገራዊ ምምሕዳር ኢኮኖሚ
- ናይ ስደተኛታትን ዜግነትን ጉዳይ
- ናይ ሥራሕ ዕድል
- ናይ ፖስታ ኣግልግሎትን ናይ መራኽቢ መሓውርን
- ሶሻል ስኪዩሪቲ (ጡረተኛታትን ናይ ቤተሰብ ሓገዝን)
- ሃገር ምሕላው
- ንግዲ
- ኣየር መንገዲን ናይ ኣየር ደሕንነትን
- ናይ ወፃኢ ጉዳይ (ምስ ካልኦት ሃገራት ዘሎ ርክብ)።

ናይ ክልልን ናይ ተሪተሪ መንግሥቲ ሓላፍነት፦

- ሆስፒታልን ናይ ጥዕና ግልጋሎትን
- ቤት ትምህርቲ
- ናይ ባቡር መንገዲ
- ጽርጊያታትን ናይ ጽርጊያ ትራፊክ ምቁፅፅር
- ሥነ ጫካ
- ፖሊስ
- ናይ ህዝቢ መጓፃዝያ።

ናይ ከባቢ መንግሥታት ሓላፍነት (ናይ ኣውስትራሊያ ርዕሰ ተሪቶሪ መንግሥቲ) ፡

- ናይ ጎደና ምልክት፣ትራፊክ ቁፅፅር
- ናይ ከባቢ ጎደና፣ ናይ እግረኛ መንገዲ፣ ድልድላት
- ማይ መፋሰስ/መውረዲ
- መናፈሻ፣ መዘናጊዲ ቦታ፣ መሐመሲ ቦታ፣ ናይ ስፖርት ቦታታት
- ናይ ካምፒ ሜዳታትን ናይ ካራቫን ዕቁብ ቦታ
- ምግብን ሥጋን ቁፅፅር
- ድምጺን እንሣን ቁፅፅር
- ጓሓፍ ምእካብ
- ናይ ከባቢ ቤተ መፃሕፍቲ፣ ኣዳራሽን ናይ ማህበረሰብ ማእኸል
- ዝተወሰነ ናይ ቆልዑ መውዓሊን ናይ ኣረጋውያንን መከናኸኒ ጉዳያት
- ናይ ሕንፃ ፍቓድ
- ማሕበራዊ ትልሚ
- ናይ ከባቢ ኩነታት ኢንቫይሮንመንት።

ሓደ ሓደ ሓላፍነታት ኣብ ሞንጎ እቶም ዝተፈላለዩ ብርክታት መንግሥቲ ዝፍፀሙ እዮም። ኣብ ሞንጎ እቶም ዝተፈላለዩ ብርክታት ዝህሉ ምትሕብባር ንምትብባዕ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ቤት ምክሪ /COAG ዝባሃል ኣካል ተጣይኹሉ።

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ናይ ሃገር ኢኮኖሚ ምምሕዳር ሓላፍነት ኣለዎ

ክልልን ተሪተሪ መንግሥቲታት ንናይ ሆስፒታል ሓላፍነት ኣለዎም

ናይ ከባቢ መንግሥቲ ናይ መፃሕፍቲ/መዘናጊዲ ሓላፍነት ኣለዎም

ናይ ፖለቲካ ፓርቲታት ኣውስትራሊያ ኣብ እትማሓደረሉ ኣገባብ እንታይ እጃም ኣለዎም?

ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ናይ ሰባት ጉጅለ ኾይኑ ሓደ ዓፄ ኣብ ዝምረህሉ ኣገባብ ተመሳሳሊ ሓሳብ ዘለዎም ሰባት ዝሓዘ እዩ። ናይቲ ፓርቲ ሓሳብ ሕጊ ኾይኑ ክፀድቕ ብሓባር ይሠርሑ። ኣብ ኣውስትራሊያ ዝርከቡ ዓበይቲ ፓርቲታት ናይ ኣውስትራሊያ ሴበር ፓርቲ፣ ናይ ኣውስትራልያ ሊበራል ፓርቲ፣ ናሽናል ፓርቲን ኣውስትራሊያ ግሪን ዝባሃሉ እዮም።

መብዛሕቶም ናይ ፓርላማ ኣባልት ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ኣባላት እዮም። ዝተወሰኑ ናይ ፓርላማ ኣባልት'ድማ ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ኣባላት ኣይኮኑን። እዚኣቶም ገለልተኛ/ርእሶም ዝኾኑሉ ይባሃሉ።

ኣብ ኣውስትራሊያ ሰባት ኣብ ዝመረፀዎ ፓርቲ ኣባል ናይ ምዃን ነፃነት ኣለዎም።

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ብኸመይ ይጣይኽ?

ድሕሪ ምርጫ ቡዙሓት ናይ ህዝቢ ተወክልቲ ቤት ምክሪ ተመረፀቲ ኣባላት ሒዞ ዝተዓወተ ፓርቲ ወይካዓ ሕብረ ፓርቲ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ኾይኑ ይመርሕ። ናይዚ ፓርቲ መራሒ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ መራሒ ጠቅላይ ሚኒስተር ይኸውን።

ድሕሪ ምርጫ ብኻልኣይ ደረጃ ቡዙሓት ናይ ህዝቢ ተወክልቲ ቤት ምክሪ ተመረፀቲ ኣባላት ሒዞ ዝተዓወተ ፓርቲ ወይካዓ ሕብረ ፓርቲ ተቓዋሚ ይባሃል። ናይዚ ፓርቲ መራሒ ናይ ተቓዋሚ መራሒ ይባሃል።

እቲ ጠቅላይ ሚኒስተር ካብ ናይ ፓርላማ ኣባላት ወይካዓ ካብ ስኔተራት መሪፁ ሚኒስተራት ክኾኑ ይገብር። ሚኒስተራት ንዝተፈላለዩ ናይ መንግሥቲ ጉዳያት ነኣብነት ናይ ሥራሕ፣ ናይ ተወለድቲ ጉዳያት ወይካዓ ናይ ገንዘብ ምምሕዳር ሓላፍነት ተረኪቦም ይሠርሑ። እቲ ዝላዓለ ናይ ሚኒስተር ሥራሕ ዝሓዘ ናይ ካቢኔ ኣባል ይኾኑ። ካቢኔ ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ እቲ ዋና ውሳኔ መካየዲ ኣካል እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ

ሕጊ ከመይ ይወፅእ?

ዜጋታት ኣብ ናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ ዝውክልዎም ሰባት ይመርፁ።

ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ንፃፃር ዝጠቅም ሕጊ የውፅእ የማሓይሽ።

ሓዲሽ ሕጊ ወይካዓ ናይ ሕጊ ለውጢ ብናይ ኣውስትራሊያ ፓርላማ መንግሥት ኣባል ሓሳብ ይቀርብ። እዚ ሓሳብ ናይ ሕጊ መማሓየሽ ሕቶ ይብሃል።

ናይ ህዝቢ ተወክልቲ ቤት ምክሪ ኣባልትን ስኔተራትን ንዝቐረበ ቢል ኣብ ግምት ብምእታው ይካትዑ፤ ኣብ ስምምዕነት ንምብፃሕ ካዓ ድምጺ ይህቡ።

እቲ ኣብዛሓ ናይ ክልቲኡ ቤት ምክሪ ኣባል ነቲ ዝቐረበ ሓሳብ ተሰማሚዕሎ ናብ ርእሰ ብሄር ይቐርብ።

እቲ ርእሰ መንግሥቲ ኣብቲ ቢል ምስ ፈረመሉ ሕጊ ኾይኑ ይፀድቅ። እዚ ርድል ኣሰንት ንጉሣዊ ስምምዕነት ተባሂሉ ይፅዕዕ።

ክልልን ተሪተሪን ፓርላማ ናይ ባዕለን ሕጊ ብተመሳሳሊ መንገዲ የውፃእ።

ሕጊ ብኸመይ ይማሓደር?

ቤት ፍርዲታት

ናይ ኣውስትራሊያ ቤት ፍርዲታት ሕጊ ናይ ምትርጓምን ናይ ምፍፃምን ሓላፍነት ኣለዎም። ካብ ኢድ መንግሥቲ ወፃኢ እዮም። ቤት ፍርድታት ሓደ ሰብ ሕጊ ጥሒሱዶ ኣይጠሃሰን ንዝብል ወሳኔ ይህቡ መቐጻዕቲ'ውን ይውሰኑ። ኩሉ ሰብ ኣብ ቤት ፍርዲ ናይ ሕጊ ጠበቓ ውክልና ክረክብ መስል ኣለዎ። ቤት ፍርድታት ወሳኔ ዝሃብ ብዝቐረበሎም ማስረጃ/መረዳኦታ መሠረት ጥራሕ እዩ።

ዳኛታትን ናይ ኣጥቢያ ዳኛታት

ዳኛ ውይካዓ ኣጥቢያ ዳኛ ኣብ ቤት ፍርዲ እቲ ዝለዓለ ሥልጣን እዩ። ዳኛታት ገለልተኛ ኾይኖም እንታይ ክውሰኑ ክምዝግቡም ማንም ክነግርም ኣይኽእልን።

ዳኛታት ብመንግሥቲ ይሸየሙ፤ ኮይኑ ግና እቲ መንግሥቲ ዋላኳ ቦቲ ዝህብዎ ውሳኔኦም ኣይሰማማዕ እምበር ሥራሖም ከስድጎም ኣይኽእልን።

ፍርዲ ወሃብቲ

አብ ሓዳ ሓደ ኩነታት ሓደ ሰብ ሕጊ ምጥሓሱ ንምውሳኔ እቲ ቤት ፍርዲ ንፍርዲ ወሃብቲ ክጥቀም ይኽእል እዩ።

ፍርዲ ወሃብቲ ካብ ተራ ህዝቢ ብሃንደበት ዝተመረፀ ሰባት ጉጅለ እዩ። ዳኛ ነቶም ፍርዲ ወሃብቲ እቲ ሕጊ ይገልፀሎም። አብ ናይ ወንጀል ክሲ እቶም ፍርዲ ወሃብቲ ሓደ ሰብ ጥፍአተኛ ኾይኑ እንተተረኺቦም እቲ ዳኛ መቕፃዕቲ ይውሰን።

ብቤት ፍርዲ ጥፍአተኛ ኾኖም ክሳብ ዘይተረኽቡ ጊዜ አብ ኣውስትራሊያ ዘለዉ ሰባት ንፁሃን ክምዝኾኑ ተጌሩ ይውሰድ።

ፖሊስ

ፖሊስ አብ ህዝቢ ሰላምን ሥነ ሥርዓትን ክሕሎ ይገብር። ህይወትን ንብረትን ምሕላው ሥረሐም እዩ። ካብ ኢድ መንግሥቲ ወፃኢ እዮም። ዝኾነ ሰብ ሕጊ ጥሒሱ ኢሎም እንተአሚኖም ፖሊስ ኒቲ ሰብ ክሕዝዎን ናብ ሕጋዊ ቤት ፍርዲ ክቕርብዎ ይኽእሉ። አብ ቤት ፍርዲ ፖሊስ ማስረጃ ክቕርብ ይኽእል፤ ሓደ ሰብ ጥፋአተኛ ድዩ ኣይኮነን ኢሉ ዝወሰን ግና ቤት ፍርዲ እዩ።

ክልልላትን ኖርዘርን ተሪተሪን ናይ ባዕለን ሓይሊ ፖሊስ ኣለወን። ዝፍፀሙ ገበናት ብናይ ክልልን ተሪተሪን ሕግታት ይራእዩ።

ኣውስትራሊያ ናይ ኣውስትራሊያ ፈደራል ፖሊስ ዝባሃል ሃገራዊ ፖሊስ ኣለዋ። እዚ ፈደራል ፖሊስ ናይ ፈደራል ሕግታት ዝጠሓሱ ገበናት ይምርምር። ንኣብነት ናይ ዝተኸልከሉ እፅ ምትሕልላፍ/ንግዲ፣ ኣንፃር ሃገራዊ ውሕስናን ኢኻይኖንመንት ዝፍፀሙ ገበናት። ናይ ኣውስትራሊያ ፈደራል ፖሊስ አብ ናይ ኣውስትራሊያ ካፒታል ተሪተሪ ዘሎ ናይ ፖሊስ ሥራሕ'ውን ብሓላፍነት ይክታተል።

ፖሊስን ህዝቢን አብ ኣውስትራሊያ ፀቡቕ ዝምድና ኣለዎም። ገበን ንፖሊስ ንምንጋር ኮነ ካብ ከባቢ ፖሊስ ሓገዝ ምርካብ ይከኣል እዩ።

ናይ ኣውስትራሊያ ሕግታት ምፍላጥ ኣገዳሲ እዩ። ምኽኒያቱ ዝለዘይፈልጥኩ ሕጊ ጥሒስ ምባል ብይቕረታ ዝሕለፍ ስለዘይኮነ እዩ።

ንፖሊስ ሠራሕተኛ ብጉቦ ምትላል ከቢድ ወንጀል እዩ። ንፖሊስ ሠራሕተኛ ጉቦ ምሃብ ጥራሕኳ ንባዕሉ ወንጀል እዩ።

አብ ኣውስትራሊያ ናይ ወንጀል ጥፍአታት

ሰብ ምቕታል፣ መጥቃዕቲ፣ ምድፋር፣ አብ ርእሲ ሰባት ኮነ ንብረት ረብሻ ምፍጣር፣ ብብረት ምዝራፍ ኮነ ምስራቕ፣ ካብ ብሕጊ ዝተፈቐደ ዕድመ ንታሕቲ ምስ ዝኾኑ ሕፃናት ኮኑ መናእሰይ ስጋዊ ርክብ ምፍፃም፣ መኪና ሓደገኛ ብዝኾነ ኣገባብ ምዝዋር፣ ብሕጊ ዝተኸልከሉ እፅ ምሓዝ ኮነ ምጥቃምን ምትላልን ኣብቶም ከበድቲ ጥፍአታት ዝባሃሉ ይጠቓለሉ።

ልክዕ ከም ካልኦት ሃገራት አብ ኣውስትራሊያ'ውን ንኻሊእ ሰብ ብጉልበት ምርባሽ ካብ ሕጊ ወፃኢን ከቢድ ጥፍአትን እዩ። እዚ ዶመስቲክ ወይካዓ ፋሚሊ ቫዮለንስ እናተባሃለ ዝፅዋዕ አብ ውሽጢ ሓደ ገዛን ሓዳርን ዘሎ ረብሻ'ውን ዝምልከት እዩ። ዶመስቲክ ቫዮለንስ እዞም ዝሰዕቡ የጠቓልል፡ - ኣካላዊ፣ ሥጋዊ ወይካዓ ሥነ ኣእምሮ ዝትንክፍ ግፍዒን መጥቃዕቲን፣ ብሓይሊ ሥጋዊ ምሕዝነት ምፍጣር፣ ብሓይሊ ምንፃል ኮነ ካብ ናይ ኢኮኖሚ ረብሓ ምዕቃብ።

ሓደ ሓደ መሣርሕታት ከም ካራን ጠመንጃ/ሽጉጥ ምሓዝ አብ ኣውስትራሊያ ኽልክል እዩ። ጠመንጃ/ሽጉጥ ንኣብነት አብ ሕርሻ ክጥቀም ዝድለዩ ሰብ ካብ ፖሊስ ኣቐዲሙ ፍቓድ ከውዕእ ኣለዎ።

ናይ ትራፊክ ጥፍአታት

ጎደናታትን ናይ ትራፊክ ሕግን ዝምልከት ብክልልን ተሪተሪን መንግሥታት ቁፅፅር ይግበረሉ። ናይ ትራፊክ ሕጊ ብምጥሓስ ሰባት ቡዙሕ ገንዘብ ክቕፅቡን ናብ ቤት ማእሰርቲ'ውን ክኣትዉ ይኽእሉ እዮም። አብ ኣውስትራሊያ ማኪና ንምዝዋር ናይ ኣውስትራሊያ ናይ ምዝዋር ፈቓድን ዝተምዝገበ ማኪና ምሓዝን የድሊ።

አብ ማኪና ዝርከብ ኩሉ ተጓዳዊ ናይ ወንበር መፅጠፂ ክእለር ኣለዎ። ሕፃናት አብ ዝተፈቐደ ናይ ማኪና መቐመጢ ኮፍ ክበሉ ኣለዎም። ካብ ዝተፈቐደ ፍጥነት ንላዕሊ ምዝዋር፣ ድሕሪ ኣልኮል ምስይታን ድሕሪ ዝተኸልከለ እፅ ምውሳድ ምዝዋር ዝምልከት ሕጊ ጥብቂ እዩ። እናዘውርካ አብ ሞባይል ስልኪ ምዝርራብ'ውን ካብ ሕጊ ወፃኢ እዩ።

መጠቓለሊ

ናይ ዲሞክራሲ ትካልና ሠላማዊን ዝተረጋግፀን ሕብረተሰብ ፈጠሩ እዩ። ምዕቡልን ፋሉይን ባህሊ ኣለና። ከም ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ናይ ሃገርና ታሪኽ ኣካል ትኾኑ/ና፣ አብ መፃኢና'ውን እጃምኩም ተውፍዩ/ያ። ኣውስትራሊያ እንኳን ብዳሓን መፃኢኹም ትብለኩም። ዜግነት ናይ ሓባር መተኣሳስሪና እዩ።

ንናይ ዜግነት ፈተና ንዝግበር ምድላው ካብ ገፅ 34 ክሳብ 35 ዘሎ ናይ መላመዲ ሕቶታት ፈትኑ።

ንፈተና ዝቐርብ ናይ ቃላት ትርጉም ክፍሊ

ኣብ ኣውስትራሊያ ሕዝባዊ ኣገልግሎት

ናይ መንግሥቲ መምርሒ ቢሮታትን በዚ ዝተቆጸሩ ሠራሕተኛታት

ፓዎል/ Paul ኣብ ኣውስትራሊያ ሕዝባዊ ኣገልግሎት ሥራህ ብምርካብ ከምናይ ሴንተርሊንክ/Centrelink ሓላፊ ኾይኑ ይሰርሕ።

ሕዝባዊ ዕግርግር

ብቁፅሪ ብዙሕ ዝኾኑ ሰባት ዝገብሩሉ ሁከትን ሰላማዊ ሰልፊ ኽኸምኻቦኑ ብዙሕ ግዜ መንግሥቲ ብዘወሰኖ ወይካዓ ብዘውጽኦ ፖሊሲ ናቶም ተቓውሞታት ንከሰምኡ ዝግበር ሰልፊ እዩ

መንግሥቲ ብሕዝባዊ ንዘይተፈልጠ ሕጊታት ከግሓላልፍ እንክሎ ሕዝባዊ ዕግርግር ከምዝነበረ እዩ።

ሕብረት ስምረት

መብዛሕትኡ ግዜ ንመንግሥቲ ወይካዓ ንተቓውሞቲ ንምምስራት ክልተ ወይካዓ ካብዚ ላዕሊ ናይ ፖለቲካ ጨንፈር ፓርቲታት ብሓባር ይሳተፉ ድሕሪ ምርጫ ብመብዛሕትኡ ተወክልቲ ቤት ምክሪ ዝምረጽ ሓደ ፓርቲ ስለዘየለ እሞ ተመሳሳሊ ዝኾነ ሓሳብ ዘለዎን ክልተ ፓርቲታት ሕብረት ይፈጥሩ እዮን።

ኮሚሽን

እዚ ምስ ሥልጣን ዝተታሓዘ ሓላፍነት ዘለዎ ጨንፈር ሕዝቢ እዩ

ዘይጽግዕተኛ ዝኾነ ኮሚሽን ንምርጫ ኩነታት የዳልው።

ንጉሣዊ ምምሕዳር

ንጉሥ ወይካዓ ንግሥቲ ናይ ርእሰ ምምሕድዳር ክኸውን እንተሎ ዝነበሮ ስልጣናት በቲ ሕገ መንግሥቲ ይውሰን እዩ

ኣብ ኮመንዌልዝ ኣውስትራሊያ ንዘሎ ሕገ መንግሥቲ ናይ ዩናይትድ ኪንግደም/ብናይ እንግሊዝ ንጉሳዊ ኣገዛዝ ከምቲ ናይ ሃገራዊ መምሕድዳር ርእሰ መራሒ ተጌሩ በቲ ሕጊ ከምዝወጸ እዩ።

ቤት ፍርዲ

ብዛዕባ ሕጋዊ ዝኾኑ ጉዳያት ችልሎ ፍትሒ ብናይ ዳኛ ወይካዓ ብናይ ኣጥቢያ ዳኛ ዝካየድሉ ቦታ እዩ

ሰባት ሕጊ ክጥሕሱ እንክሎ ናብ ቤት ፍርዲ ክቐርቡ ይኽእሉ።

ወንጀል ንዝኾነ ብችሎት ምስግዕ

በቲ ዘግግት ዘሎ ወንጀል ሓደ ሰብ ወንጀለኛ ወይካዓ ነፃ ንምጥፋኑ ኣብ ችሎት ፍርዲ ቐሪቡ እቲ ሓቂ ዝወድጹሉ መንገዲ እዩ ድህሪ መርመራ ወንጀል ችሎት እቲ ባንኪ ሰራቂ ለባ ወንጀለኛ ናብ ቤት ማእሰርቲ ኣቲዩ።

ደሞክራሲ

ሰባት ብዘመረጽዎም ተወክልቲ ኣቢሉ ዝምስረት መንግሥቲ

ግራስ/Grace ኣብ ፓሪያመንት ውሽቲ ናይብዕላ ተወካላይ ክትመርሰሉ ዘኽእል ዲሞክራሲያዊ ሃገር ብምንባራ ሕጉስቲ እያ።

ብሕቡእ ንግዲ ሓደገኛ እጸ

ሓደገኛ እጸ ንክትሸይጥ ኢልካ ምሃዝ ወይካዓ ምዕዳግ ዘይሕጋዊ እዩ

ጆስ/Jess ብሕቡእ ናይ ሓደገኛ እጸ ስለዝሸጠት ናብ ቤት ማእሰርቲ ኣቲያ።

ኢኮኖሚያዊ ዕቃብ

እዚ ከም ስድራቤት ውሽጢ ዝፍጠር ሁከት ከምዝኾነን ኣሞንጎ ሰብኣይን ሰበይቲ እቲ ሓደ ገንዘብ ብኢዱ ከይሕዝ ምግባር እዩ ሊን/Lin ሰብኣያ ገንዘብ ስለዘይህባ ናይ ኢኮኖሚ ጸገም ኣጋጢሞዋ።

ምርጫ

ዜጋታት ኣብ ፓሪያመንት ውሽጢ ንዝውክሎም ሰብ ዝመርጹሉ ግዜ እዋን ይኸውን

እድሚኡ 18 ዓመት ወይካዓ ካብዚ ላዕሊ ንዝኾኖ ናይ ኣውስትራሊያ ዜጋ ምርጫ ክግበር እንክሎ ድምጽ ምሃብ ኣለዎ።

ናይ መረጽቲ ስም ዝርዝር

ኣብ ምርጫ ወይካዓ ኣብ ሕዝባዊ ምርጫ ሪፈረንዲም ድምጺ ንምሃብ ዝኽእል ናይ ሰባት ስም ዝርዝር ጃን/Jan ብናይ ድምጺ መውሃቢ ማእከል ክትበስሕ እንክላ ናታ ስም ኣብ ዝመርዱ ሰባት ዝርዝር እንተሃልዩ እቲ ሓላፊ የጻርዩ።

ንሕጊ ምትግባር

ሰባት ነቲ ሕጊ እንዳተኸተሉ ንምጻፍም ምርግጋዕ ሕጊ ተግባራዊ ኹይኑ ሰላም ክፍጠር ፖሊስ ይከታተል።

ናይ ፈፃሚ ሥልጣን

ነቲ ሕጊ ተግባራዊ ንክኸውን ዝቆጸር ሓይሊ፤ ብናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ዘሎ ስለስተ ሥልጣናት ውሽጢ ሓዲኡ ይኸውን ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ሚኒስትራትን ርእሰ መንግሥቲ ብናይ ኣውስትራሊያ ፓሪያመንት ንዝወጹ ሕጊታት ናይ ምውሳኔ ስልጣን ኣለዎም።

ፈደሬሽን ማእከላይ ምምሕድዳር

ናይ ግዝኣት ሰፈርቲ ናብ ሓደ ብሄራዊ ሃገር ብምጥጣር እሞ ሓደሓደ ስልጣናት ናይ ግዝኣት ኣይልወጥን ብ1901 ዓ.ም ናይ ግዝኣት ሰፈርቲ ናብ ማእከላይ ዝኾነ ፈደሬሽን ዝተወሓዱሉን እዚ ውን ኮመንዌልዝ ኣውስትራሊያ መንግሥቲ ይብሃል።

ንመጀመሪያ ግዜ ጉዕዞ መራክብ ውግእ

ብካፕቲን ኣርተር ፊሊፕ/Captain Arthur Phillip መራሒነት 11 መራክብ ካብ ብሪቲን ተበጊሰን ኣብ ኒው ሳውዝ ዌልስ ውሽጢ ንናይ ወንጀለኛ ዝኾኑ ሰፈርቲ ምጥያሽ ኔሩ ኣብቲ ንዝኸሮ ናይ ዕለት ኣውስትራሊያ፣ ፕሪ/January ዕለት 26 1788 ዓ.ም ናይ መጀመሪያ ጉዕዞ ናብ ስድነይ ባሕሪ ሽጉሽግ ቦታ ዝበጽሑሉ ዕለት ስለዝኾን ንዝኸሮ።

ዕምባባዊ ኣርማ

ብሄራዊ ዕምባባ ናይ ኣውስትራሊያ ዕምባባዊ ኣርማ ብዝንጥልጠል ወርቃዊ ይምሰል።

ብሓይሊ ምግላል

እዚ ኣሞንጎ ስድራ ዝፍጠር ሁከት ክኸውን እሞ ንዝርእዮን ዘዛርቦ ሰብ፤ እንታይ ከምዝንበበን ኣበይ ከምዝኸደ/ደት ብሓዲኡ ሰብኣይ ወይካዓ ሰበይቲ ምቐጻጻር ይግበር ሰንዲ/Sandi ንዓርኽታን ስድራቤታ ከይትርእይ ሰብኣያ ስለዘይፈቅደላ ተገሊላ ክትነብር ኣግዲዱዋ እዩ።

ካብ ድሕሪ ሕጂ ንቅድሚት

ካብ ድሕሪ ሕጂን ንቅድሚት ኣብ ዜግነት ክብረ በዓል ካብ ድሕሪ ሕጂ ንኣውስትራሊያ ታዓማኒ ንምጻፍን ቃል ኣቲካ ኢኻ።

ምስሊ

ብታዕሚ ዝፍለጥ ስእላዊ ምስሊ ኦፐራ ሃውስ Opera House ኣብ ስድነይ ፍሉጥ ስእላዊ ምስሊ እዩ።

ወደባት ተወለድቲ ህዝቢ

ኣብ መሬት ንመጀመሪያ ነባርቲ — ኣብ ኣውስትራሊያ ውሽጢ ናይ ኦሮሪጂናልን ቶሪስ ስትሬት ኣይላንደር ህዝቢታት እዮም ኣብ ኣውስትራሊያ ህዝብ ካብ ሚእቲ ክሳብ 2.5 ዝኸውን ናይ ወደባት ተወለድቲ ብዘሉ ሕዝቢ ይኸውን።

ናይ ጁዳ ክርስቲያን/Judaeo-Christian

ክልቲኦ ማለት ናይ ጆዊሽን ናይ ክርስትና ሓይማኖታት ናይ ጁዳ ክርስቲያን/Judaeo-Christian ካብ መጽሐፍ ቅዱስ ብዘሎ ትምህርቲ ይኣምኑ።

ናይ ፍትሒ ሥልጣን

እዚ ሕጊ ናይ ምትርጓምን ኣብ ተግባር ንክውዕል ናይ ምግባርን ሥልጣን ክኸውን እንክሎ ብናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ዘለው ስለስተ ስልጣናት ውሽጢ ሓዲኡ ይኸውን

ኣብ ኣውስትራሊያ ውሽጢ ቤት ፍርዲታት ሕጊ ናይ ምትርጓምን ኣብ ተግባር ንክውዕል ናይ ምግባር ሥልጣን ኣለዎም።

ሕጊ ናይ ምውፃእ ሥልጣን

ሕጊታት ከውጽእን ንክልውጥ ዝውሃብ ስልጣን እዩ እሞ ብናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ዘለው ስለስተ ስልጣናት ውሽጢ ሓዲኡ ይኸውን ብቲ ሕገ መንግሥቲ መሰረት ፓሪያመንት ሕጊ ናይ ምውጻእ ስልጣን ኣለዎ።

ሓርነት (ናጽነት)

ውልቃዊ መሰልን ናጽነት

ዲሞክራሲያዊ ብዝኮነ ሕብረተሰብና ውሽጢ ሰባት ናይ ምዝራብ፣ ንናይ-ብባሎም ሓሳብ ምግላጽ፣ ብኣይማኖትን ብማሕበራዊ ኣኼባ ናይ ምግባር መሰልን ናጽነት ኣለዎም። እሞ ነዞም መሰል ናስነት ዋጋ ክብሪ ንህቦ ኢና። ለክዚህ ነጻነቶች ዋጋ እንሰታለን።

ትሕታዊ ዳኛ

ኣብ ታሕታዊ ቤት ፍርዲ ዳኛ (መራሒ)

ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳኛ ነቲ ሰራቕ ሌባ ጥፍኣተኛ ኾይኑ ስለዝረኸቦ ናብ ቤት ማእሰርቲ ልኢኻዎ።

ምሕዝነት

ብፍላይ ኣብ እዋን ጸገም ምትሕግጋዝ ማለት ሓገዝ ብምርካብን ሓገዝ ብምሃብ ናተይ ማኪና ኣብዝበላሸውሉ ግዜ ካልእ ሹፌር ንናተይ ማኪና ሓቢርካ ብምድፋእ ምሕዝነት ብዘለዎ መንፈስ ይሕግዘኒ።

ብሄራዊ መዝሙር

ናይ ብሄራዊ መዝሙር

ናይ ኣውስትራሊያ ብሄራዊ መዝሙር ‘Advance Australia Fair’ ይብሃል።

ፓርሊያመንታዊ ሕዝባዊ ድሞክራሲ

እዚ ዜጋታት ንፓሪያመንት ተወክልቲ ብዝተለምደ ምርጫ ዝገብሩሉ መንግሥታዊ ኣሠራርሓ ይኸውን ኣብ ፓሪያመንት ህዝባዊ ደሞክራሲ ሰባት ናይባዕሎም ተወክልቲ ንምምራጽ ድምጺ ይሕቡ እዮም።

ቀዋሚ ነባርነት

ኣብ ኣውስትራሊያ ውሽጢ ንምንግባርን ንምሥራሕ ናይ ፍቓድ ንዘለዎ ሰብ ይኸውን ጃፓናዊ/Japanese ዝኾነ ጎረቤት ኣብዱል/Abdul's ናይ ቀዋሚ ነባርነት ስለዘለዎ ኣብ ባንኪ ውሽጢ ይሠርሕ።

ናይ ፖለቲካ ፓርቲ

ብዛዕባ ሃገራዊ ኣማሃድራ ብከመይ ክኸውን ከምዘለዎ ትመሳሳሊ ሓሳብ ዘለዎም ክዘራረቡ ሰባት ጉጅለ ይፈጥሩ እዮም

ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ኣባላት ብዙሕ ግዜ ይራኽቡ፤ ንኣብነት፡ ብዛዕባ ሕዝቢ መጉዓዚያ ምምሕያሽ ጉዳይ ንክዘራረቡሉ ይኸውን።

ህዝባዊ ኣገልግሎት

ንሃገር ጽቡቕ ምዕባለ ዘለካ ግዜ፣ ሓይሊ ወይካዓ ክዕለት ምጥቃም

ኣብ ኣውስትራሊያ ውሽጢ ስደተኛታት ክጣዩሹ ጆስ/Jose ጠቓሚ ዝኮነ ህዝባዊ ኣገልግሎት ኣዳልዮም እዮም።

ሕዝባዊ ምርጫ/referendum

ብናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ዝተወጠነ ለውጢ ብመረጽቲ ዝውሃብ ድምጺ

ብ1967 ዓ.ም ውሽጢ ብዝተገብረ ሕዝባዊ ምርጫ ናይ ኣውስትራሊያ ተወሊድቲ ብሕዝቢ ቆፀራ ንክኣትው ሰባት ብድምጺ ምርጫ ሰዲሩ።

ተወካላይ

ንካልኦት ብምውካል ዝሠርሕ ወይካዓ ዝዛረብ ሰብ

ኣብ ናይ ቤት ምኽሪ ኣኼባ ንዘለኒ ኣሳብ ናይ ከባቢ ቤት ምኽሪ ተወካላይ ደጊፍዎ።

ገምጋም

ንዝተዓቀደ ኣዲሽ ሕጊ ኣብ ግምት ኣእቲኻ ቅቡል ወይካዓ ዘይቅቡል ንምግባር ምውሳኒ

ናይ ሕጊ መወሰኒ ቤት ምኽሪ/ሰነት ከም ገምጋም ኣካል ኾይኑ ካብ ታሕታዊ ኣካል ዝተዳለወ ናይ መምላየሽ ሕጊ ሕቶታት ተቐቢሉ ይዘራረበሉ።

ምስጢራዊ ናይ ድምጽ መውሃቢ ካርዲ

ሰባት ንበይናም ኾኖም ናይ ምርጫ ድምጺ ዝህቡሉ ኣስራርሓ ክኸውን እንተሎ ናይ ምርጫ ካርዲ ክተእትው እንክሎ ካልእ ሰብ ተጽዕኖ ወይካዓ ድፍኢት ክግገረሉ ኣይኽእልን እዩ

ኣብቲ ሚስጢራዊ ድምጽ መውሃቢ ካርዲ ክትጽሕፍ እንክሎ ማንም ሰብ ኣይርእየካን እዩ።

ዓለማዊ

ካብ ኣይማኖት ዝተፈለየ

ኣብ ዓለማዊ ዝኾነ ሕብረተሰብ ውሽጢ ዝፍለጥ ኣይምኖት የለን።

ምድላው

ንምህናጽ፣ ንምምስራት፣ ንምጅማር

ብኣማሓዳሪ ፌል.T/Governor Phillip ኣቢሉ ኣብ ኒው ሳውዝ ዌልስ ውሽጢ ናይ መጀመሪያ ግዝኣት ሰፈር ተመስሪቱ።

ገጠር

ናይ ከባቢ መንግሥቲ ክልል

ኣብዝነብረሉ ገጠር ዘሎ መንግሥታት ንደሕንነት ብጣዕሚ ጽቡቕ እዩ።

ማሕበራዊ ውሕስና/ social security

ንናይ መንግሥቲ ጥርተኛታት ወይካዓ ሥራሕ ንዘይብሉ ኣበል፣ ንኣካለ ጉድዓተኛ፣ ብዕድመ ሽማግለ ንዝኾኑን ዘድልዮም ካልኦት ኣበል ክፍሊት

ትራንግ/Trang ክብሥራህ ክትወጽእ እንክላ ናብ ማሕበራዊ ውሕስና ሶሻል ሰኩሪቲ ክተምልክት ኣለዎ።

ዕድልካ ምፍታን

ብዕድል ምርኣይ

ብብዓመት ኣብ መልበርን ናይ ፈረስ ውድድር ብ\$10 ዶላር ብምእታው ዕድሊይ እፍትን እዩ።

ብዘይክፍሊት ሥራሕ ምውፋይ

ንኣደ ሰብ ወይካዓ ድርጅት ንዘለዎ ግዘ ብዘይክፍሊት ምውፋይ

ራዛ/Raza ንሰባት ኣብ ገዝእም ውሽጢ ናይ እንግሊዝኛ ትምህርቲ ብዘይክፍሊት የምህር እዩ።

ንምለማመዲ ፈተና ሕቶታት

አውስትራሊያን ሕዝባን

1. አብ ዕለት ኦንዛክ/Anzac Day እንታይ ንዝክር?

- ሀ. ናይ አውስትራሊያን ኒውዚላንድስራዊት ሓይሊ ኣብ ጋሊፖሊ/Gallipoli፣ ትርክይ/Turkey መሬት ምብጻሕ
- ለ. ካብ ግሬት ብሪቲሽ/Great Britain ተበጊሶም ብቐደምትነት ዝበጽሑ ናጻ ሰፈርቲ
- ሐ. ኣብ ስይድነይ ባሕሪ ንመጀመርታ ዝኣለበሉ መራክብ ውግእ

2. ናይ አውስትራሊያ ኣቦርጂናል ባንዴራ ሕብረ ቐለማት እንታይ ኦዮም ቀለሞች?

- ሀ. ጸሊም፣ ቀይሕን ብጫ
- ለ. ቀጠለያ፣ ጸሓዳን ጸሊም
- ሐ. ሰማያዊ ጸሓዳን ቀጠለያ

3. አውስትራሊያ ናይ ኮመንዌልዝ ንብረት ንምዃና ትፍለጠሉ በይኑ ሕጋዊ ዝኾነ ምልክት እዩ?

- ሀ. ብናይ ብሄራዊ መዝሙር
- ለ. ብናይ አውስትራሊያ ብሄራዊ ዕምባባ
- ሐ. ብናይ ኮመንዌልዝ ሰራዊት ምልክት

ናይ አውስትራሊያ ዲሞክራሲያዊ እምነት፣ መሰልን ናጽነት

4. ብዛዕባ አውስትራሊያ መንግሥቲ ኣሰራርሓ ካብዞም ጽሑፋት ኣይኑ'እዩ ትኽክል?

- ሀ. ንናይ አውስትራሊያ ፓርሊያመንት ንምጥርናፍ ስባት ብናይ አውስትራሊያ ንግሥቲ ኣቢሎም ይምረጹ
- ለ. መንግሥቲ ብሕዝቢ ዝተመርጸ እዩ
- ሐ. ናትና ኣባላት ፓሪያመንት ብጠቅላይ ሚኒስቴር ኣቢሎም ይምረጹ

5. ብዛዕባ መሰል ናይ ምዝራብ ምሳሌ ካብዞም ውሽጢ ኣይኑ'እዩ?

- ሀ. ኣንጻር ውሳኔ መንግሥቲ ሰባት ብሰላማዊ መገዲ ተቓውሞ ምግባር ይኽእሉ
- ለ. በቤት ፍርድ ህጊ ደቂ ኣንስትዮን ኣወጃትን ብመዓሮ ይትሃዙ
- ሐ. አውስትራሊያዊ ዝኾነ ሓይማኖት ንዘይምኽታል ናጻነት ኣለዎ

6. ካብዞም ጽሑፋት ውሽጢ ብዛዕባ አውስትራሊያ መንግሥቲ ኣይኑ'እዩ ትኽክል?

- ሀ. ንሓደሓደ ሓይማኖታት መንግሥቲ ኣይፈቅድን
- ለ. ኣብ አውስትራሊያ ውሽጢ ዘሎ መንግሥቲ ዓለማዊ እዩ
- ሐ. ሕጊ ሓይማኖት ብፓሪያመንት ኣቢሎ ይመሓለፍ

7. ምሳሌ ማዕርነት ኣብ አውስትራሊያ ውሽጢ ኣይኑ'እዩ ትኽክል?

- ሀ. ኩሉ ህዝቢ ተመሳሳላይ ዝኾነ ሓይማኖት ይኽተል
- ለ. ኣወጃትን ኣንስትዮ ማዕሮ መሰል ኣለዎም
- ሐ. ኩሉ ሰብ ካብ ተመሳሳሊ ፖለቲካ ፓርቲ ይኸውን

8. ዕድሚኡ 18 ዓመትን ካብዚ ላዕሊ ዝኾኖ ናይ አውስትራሊያ ዜጋታት ሃላፍነት ካብዞም ውሽጢ ኣይኑ'ዩ?

- ሀ. ኣብ ካባቢ ቤት ምኽሪ ዝግበር ኣኼባ ምኻድ
- ለ. ኣብ ምርጫ ድምጺ ምሃብ
- ሐ. እዋናዊ ዝኾነ ፖስፖርት ምሃዝ

9. ዕድሚኡ 18 ዓመትን ካብዚ ላዕሊ ዝኾኖ ናይ አውስትራሊያ ዜጋታት ሃላፍነት ካብዞም ውሽጢ ኣይኑ'ዩ?

- ሀ. ብናይ ካባቢ ማሕበረሰብ ግልጋሎት ምሃብ
- ለ. ኣብዝኾነ እዋን ፖስፖርት ምሃዝ
- ሐ. ኣብ ሕዝባዊ ዳኛነት እንተተመሪጽካ ግልጋሎት

10. ካብዞም ጽሑፋት ውሽጢ ብዛዕባ ፖስፖርት ትኽክለኛ ኣይኑ'ዩ?

- ሀ. ዜግነት አውስትራሊያ ፖስፖርት ንምርካብ ክተምልክት ትኽእል
- ለ. ቋሚ ነባራይ ኾይንካ ናይ አውስትራሊያ ፖስፖርት ክትህዝ ትኽእል
- ሐ. ናይ አውስትራሊያ ዜጋታት ናብ አውስትራሊያ ክንምለሱ ፖስፖርትን ቪዛን የድልዮም

ኣብ ኣውስትራሊያ ውሽጢ መንግሥቲን ሕጊ

11. ካብዞም ጽሑፋት ውሽጢ ብዛዕባ ናይ ኣውስትራሊያ ምርጫ ድምጺ ኣዋህባ ትኽክለኛ ኣይኑ'ዩ?

ሀ. ሰባት ንዝደልይዎ ተወዳዳሪዎ ንክምረጽ ድምጽ ምሃብ ናጻ እዮም

ለ. ድምጺ ምሃብ ኢድ ብምርኣይ እዩ

ሐ. ሰባት በቲ ምርጫ ካርዲ ናቶም ስም ክጽሕፉ ኣለዎም

12. ኣብ ኣውስትራሊያ ውሽጢ ጥሪ/January ዕለት 1፣ 1901 ዓ.ም እንታይ ተገደ?

ሀ. ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ስያመ ብሕዝባዊ ምርጫ ረፈረንዱም እቢሉ ተለወጠ

ለ. ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ተግባራዊ ኾነ

ሐ. ናይ ኣውስትራሊያን ኒውዚላንድ ሰራዊት ውግዕ ተፈጥረ

13. ናይ ኣውስትራሊያ መንግሥቲን ክተማሓዳድር ዝወጸ ዶኩመንቲ እንታይ ይብሃል?

ሀ. ናይ ኣውስትራሊያ ፈደሬሽን

ለ. ናይ ኣውስትራሊያ ኮመንዌልዝ

ሐ. ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ

14. ሕዝባዊ ምርጫ/referendum እንታይ ማለት እዩ?

ሀ. መንግሥቲ ንምልዋጥ ምርጫ ድምጺ ምሃብ

ለ. ናይ ኣውስትራሊያ ሕገ መንግሥቲ ንምልዋጥ ምርጫ ድምጺ ምሃብ

ሐ. ንጠቅላይ ሚኒስትር ንምልዋጥ ምርጫ ድምጺ ምሃብ

15. ህጊታት ብምትርጓም ኣብ ሥራሕ ክልውጥ ዝኽእል መንግሥታዊ ኣካል ኣይኑ'እዩ?

ሀ. ሕጊ ዘውጽእ

ለ. ውሳኔ ውሃቢ ኣካል

ሐ. ፍታሓዊ ውሃቢ ኣካል

16. ካብዞም ውሽጢ ኣይኑ'ዩ ናይ ጠቅላይ ገዢ ሥራሕ ድርሻ?

ሀ. ንናይ መምሕድዳር ግዝዓት ጠቅላይ ሚኒስትር መምራፅ

ለ. ብናይ ኣውስትራሊያ ፓሪያመንት ኣቢሉ ንዝሓለፈ ሕቶ መምሕዶሽ ሕጊ ምፍራም

ሐ. ንናይ መምሕድዳር ግዝዓት መራሒ መምራፅ

17. ካብዞም ጽሑፋት ውሽጢ ብዛዕባ መምሕድዳር መንግሥቲ ትኽክለኛ ኣይኑ'ዩ?

ሀ. ክሎም መምሕድዳር ተመሳሳሊ ሕገ መንግሥቲ ኣለዉን

ለ. ነንሕድሕዲኡ መምሕድዳር ናይባዕሉ ሕገ መንግሥቲ ኣለዎ

ሐ. ናይ መምሕድዳር ግዝዓት ሕገ መንግሥቲ የብሎምን

18. ኣብ ተወክልቲ ተዓዛቢ ኣኼባ ውሽጢ ብዝግበር ምርጫ ብቁፅሪ ብዝሕ ካልኣይ ንዝኾነ ፓርቲ ወይካዓ ንዝሓበሩ ፓርቲታት ስም እንታይ ይብሃል?

ሀ. መንግሥቲ

ለ. ተቃዋሚ

ሐ. ሕጊ መወሰኒ ቤት ምክሪ

19. ኣብ ፓሪያመንት ውሽጢ ሕጊ ንክተውጽእ ዝተዳለወ ሕቶ እንታይ ይብሃል?

ሀ. ንጉሳዊ/ንግስታዊ ንብረት

ለ. ሕቶ መምሓየሺ ሕጊ

ሐ. ክትዕ/ክርክር

20. ኣብ ኣውስትራሊያ ሰላም ክነብርን ስነ-ስርዓት ክትሕዝን ዝኽእል መን እዩ?

ሀ. ሕዝባዊ ዝኾኑ ኣገልግሎታት

ለ. ፖሊስ

ሐ. ዳኛታት

መልሲታት:

1ሀ, 2ሀ, 3ሐ, 4ሐ, 5ሀ, 6ሐ, 7ሐ, 8ሐ, 9ሐ, 10ሀ, 11ሀ, 12ሐ, 13ሀ, 14ሀ, 15ሀ, 16ሐ, 17ሐ, 18ሐ, 19ሐ, 20ሐ

ክፍተን ንዘለዎ ሕቶታት ይውዳኡ